

تحولات بین‌المللی و داخلی در بخش معدن و صنایع
معدنی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷
(21 March – 21 June 2018)

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۶۰۲۸
شهریورماه ۱۳۹۷

به نام خدا

فهرست مطالب

- چکیده ۱
۱. تحولات داخلی کشور در حوزه معادن و صنایع معدنی ۲
۲. تحولات بین‌المللی در حوزه معادن و صنایع معدنی ۱۵
۳. جمع‌بندی تحولات داخلی و بین‌المللی سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در بخش معادن و صنایع معدنی ۳۰

تحولات بین‌المللی و داخلی در بخش معدن و صنایع معدنی در
سه ماهه اول سال ۱۳۹۷
(21 March – 21 June 2018)

چکیده

بخش معادن و صنایع معدنی در ۳ ماهه اول سال ۱۳۹۷ (۲۱ مارس تا ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸) در سطح داخلی و بین‌المللی تحولاتی را تجربه کرده است. عوامل سیاسی، اقتصادی و اجتماعی متعددی در این تحولات ایفای نقش می‌کنند. از جمله مهمترین عوامل اثرگذار بر حوزه تولید محصولات معدنی و فلزی در ۳ ماهه اول سال ۱۳۹۷ می‌توان به وضع تعرفه از سوی ایالات متحده آمریکا بر کالاهای چینی، اروپایی و کانادایی و واکنش کشورهای مذکور به تصمیم رئیس‌جمهور آمریکا، خروج ایالات متحده آمریکا از توافق برجام، مسائل و نگرانی‌های بین‌المللی زیست‌محیطی که باعث افزایش قیمت زغال سنگ و کک در جهان گردید، اعمال تحریم‌های ایالات متحده آمریکا بر کشور روسیه و تأثیر آن بر صنایع تولید آلومینیم، مذاکرات آشکار و پنهان انجام شده فی ما بین دولت آمریکا، چین، روسیه و کشورهای اروپایی، اعتصاب کارکنان معادن مس در شیلی، رشد قیمت محصولات زنجیره ارزش فولاد به دلیل ایجاد تقاضا در چین و... اشاره کرد. در میان تحولات مختلف، جنگ تجاری ایجاد شده به رهبری ایالات متحده آمریکا در دنیا از اهمیت بسزایی برخوردار است و آثار خود بر بازار محصولات معدنی و فلزی را نمایان ساخته است.

در حوزه معادن و صنایع معدنی داخلی نیز در ۳ ماهه اول سال ۱۳۹۷، رشد تولیدات اغلب محصولات معدنی و فلزی گزارش شده است، همچنین رشد قابل توجه صادرات فولاد و محصولات فولادی و همچنین سنگ آهن از جمله تحولات این حوزه در داخل کشور بوده است. در بهار ۱۳۹۷ براساس مصوبه شورای اقتصاد، عوارض صادراتی برای مواد خام از جمله سنگ آهن برای سال‌های ۱۳۹۷، ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ وضع شد که میزان عوارض وضع شده هر سال افزایش می‌یابد و برای سال اول ۵ درصد در نظر گرفته شده است. همچنین تدوین نقشه راه معادن و صنایع معدنی ایران با همکاری دولت و مجلس شورای اسلامی و تصویب آن یکی دیگر از تحولات صورت گرفته در این حوزه است. یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر حوزه معادن و صنایع معدنی کشور، سیاست‌های ارزی دولت در ابتدای سال ۱۳۹۷ بوده است که به شرایط ناپایدار اقتصادی و نوسانات قیمت ارز منجر شده و معادن و صنایع معدنی که برای تولید محصولات خود به واردات مواد اولیه، مصرفی و تجهیزات وابسته هستند دچار مشکلاتی شدند که این مسئله در زنجیره ارزش برخی محصولات معدنی مانند فولاد، به دلیل تأمین بخش عمده‌ای از مواد اولیه و مصرفی از داخل کشور تأثیر کمتری داشته است، اما به طور کلی سیاست دولت مبنی بر عرضه ارز حاصل از واردات در سامانه نیما و فروش آن به نرخ تعیین شده توسط دولت نارضایتی بسیاری از تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی و فلزی را به همراه داشته است و بعضاً

موجب ایجاد فساد و عدم بازگشت ارز به کشور شده است. اعلام خروج ایالات متحده آمریکا از برجام نیز یکی دیگر از تحولات مهم بهار ۱۳۹۷ بوده است که موجب نگرانی بسیاری از تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات معدنی و فلزی شده است، زیرا از ۱۵ مردادماه، تحریم خرید طلا و سایر فلزات گرانبها، خرید، فروش، انتقال مستقیم و غیرمستقیم فلزات مانند فولاد و آلومینیم، زغال سنگ و نرم افزارهای فرآیندهای صنعتی به ایران، تحریم صنعت خودرو به عنوان یکی از مصرف کننده های اصلی محصولات فلزی و... مشمول تحریم های ایالات متحده آمریکا شده است و نگرانی های جدی در خصوص عدم امکان تأمین مواد اولیه و تجهیزات و همچنین از دست رفتن بازارهای صادراتی محصولات معدنی و فلزی ایجاد کرده است. در این گزارش خلاصه ای از مهمترین تحولات بین المللی و داخلی در حوزه معادن و صنایع معدنی ایران بررسی شده است.

۱. تحولات داخلی کشور در حوزه معادن و صنایع معدنی

بررسی آمار صادرات سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ نشان می دهد، ارزش صادرات زنجیره فولاد و محصولات فولادی کشور به بیش از ۱ میلیارد و ۳۴۲ میلیون دلار رسیده است که نسبت به دوره مشابه سال قبل افزایش ۶۳ درصدی داشته است. در ۳ ماهه اول سال، نزدیک به ۳ میلیون تن اقلام زنجیره فولاد و محصولات فولادی از ایران به بازارهای هدف صادر شده است که در مقایسه با دور قبل آن، افزایش ۳۰ درصدی داشته است. ایران در حال حاضر سیزدهمین فولادساز دنیا محسوب می شود و در صورتی که بتواند تا افق ۱۴۰۴ به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد دست یابد به جایگاه هفتم دنیا ارتقا پیدا خواهد کرد. همچنین در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷، بیش از ۴۰۰ هزار تن فولاد و محصولات فولادی به کشور وارد شده است که در مقایسه با دوره مشابه سال قبل، افت ۵۱ درصدی داشته است. ارزش واردات نیز نسبت به سال قبل افت ۳۷ درصدی داشته و برابر با ۳۵۶ میلیون دلار بوده است. میزان صادرات آهن اسفنجی کشور نیز در سه ماهه اول سال افت ۱۷ درصدی داشته و برابر با ۱۸۶ هزار تن بوده است که عمدتاً به دلیل رشد تولید داخلی فولاد ارزیابی می شود. واردات آهن اسفنجی به کشور نیز در مقایسه با سال قبل افت ۷۴ درصدی داشته و برابر با ۵۰ هزار تن بوده است. سه ماهه اول سال ۱۳۹۷، شاهد رشد ارزشی ۸۲۸ درصدی (بالغ بر ۲۸ میلیون دلار) صادرات زغال سنگ و کک بوده است به طوری که به میزان ۲۲۹ هزار و ۲۹۱ تن زغال سنگ و کک صادر شده است که نسبت به دوره مشابه سال قبل رشد ۲۰۰۴ درصدی داشته است. همچنین میزان واردات زغال سنگ و کک در مقایسه با دوره مشابه سال قبل رشد ۱۶۵ درصدی داشته است که در مجموع نزدیک به ۱۷۲ هزار تن زغال سنگ و کک به ارزش ۵۵ میلیون دلار به کشور وارد شده است. در جداول زیر نمایی از وضعیت تولید محصولات مهم معدنی و فلزی و همچنین تجارت خارجی این محصولات در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ آمده است. به طور کلی کشور در سه ماهه اول سال شاهد رشد تولید و صادرات محصولات معدنی و فلزی در کشور بوده است.

جدول ۱. عملکرد تولیدات واحدهای عمده معدنی و صنایع معدنی کشور
در سال ۱۳۹۶ و ۳ ماهه نخست سال ۱۳۹۷

ردیف	محصول	شرکت / معدن	آمار تولید محقق شده (تن)			
			کل سال ۱۳۹۶	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	اردیبهشت ۱۳۹۷
زنجیره ارزش آلومینیم						
۱	پودر آلومینا	آلومینای ایران	۲۴۰,۱۶۷	۱۹,۰۸۱	۲۰,۶۲۹	۲۰,۳۰۲
۲	آلومینیم	هرمزال	۱۰۵,۶۴۷	۸,۷۸۰	۹,۵۵۱	۹,۴۱۵
		المهدی	۶۱,۶۶۹	۵,۴۴۲	۵,۹۷۰	۵,۹۰۰
		ایرالکو	۱۷۰,۲۹۲	۱۴,۳۷۹	۱۵,۰۰۱	۱۵,۱۰۵
		جمع کل	۳۳۷,۶۰۸	۲۸,۶۰۱	۳۰,۵۲۲	۳۰,۴۲۲
زنجیره ارزش مس						
۱	استخراج مس	سونگون	۴۹,۷۶۵,۵۴۳	۳,۷۸۲,۶۲۱	۴,۴۲۱,۸۴۰	۴,۶۹۱,۶۵۶
		سرچشمه	۸۵,۷۷۴,۷۳۳	۷,۵۱۶,۰۲۱	۸,۳۸۳,۹۶۷	۷,۷۰۳,۵۵۶
		میدوک	۳۴,۹۵۸,۰۷۶	۲,۷۷۷,۱۹۶	۳,۳۶۲,۹۲۸	۳,۱۵۶,۳۶۱
		جمع کل	۱۷۰,۴۹۸,۳۵۲	۱۴,۰۷۵,۸۳۸	۱۶,۱۶۸,۷۳۵	۱۵,۳۰۷,۲۸۶
۲	سنگ سولفیدی مس	میدوک	۸,۴۸۹,۸۷۷	۶۴۹,۲۰۶	۷۴۳,۱۷۹	۶۶۳,۱۳۴
		سرچشمه	۲۸,۶۹۴,۹۳۹	۲,۵۵۵,۸۱۹	۲,۸۷۹,۴۸۵	۲,۶۰۲,۸۵۲
		سونگون	۱۳,۸۴۹,۱۶۳	۷۸۷,۸۱۰	۱,۲۱۹,۷۹۵	۱,۳۲۵,۴۶۵
	جمع کل	۵۱,۰۳۳,۹۷۹	۳,۹۹۲,۸۳۵	۴,۸۴۲,۴۵۹	۴,۷۲۱,۵۸۳	
۳	کنسانتره مس (تغلیظ)	میدوک	۱۵۳,۷۲۳	۱۲,۷۲۱	۱۴,۰۸۰	۱۱,۹۱۳
		سونگون	۳۱۰,۶۰۰	۱۸,۰۴۲	۲۶,۸۳۹	۲۹,۶۶۲
		سرچشمه	۶۷۶,۸۶۶	۶۰,۲۹۵	۶۶,۸۷۶	۶۲,۴۹۰
		جمع کل	۱,۱۴۱,۱۸۹	۹۱,۰۵۸	۱۰۷,۷۹۵	۱۰۵,۲۷۷
۴	آند مس	سرچشمه	۸۹,۷۷۶	۱۳,۶۵۶	۱۶,۰۲۸	۱۲,۰۰۹
		خاتون آباد	۱۱۱,۴۵۸	۱۰,۴۳۷	۸,۷۳۳	۸,۵۰۴
		جمع کل	۲۰۱,۲۳۴	۲۴,۰۹۳	۲۴,۷۶۱	۲۰,۵۱۳
۵	کاتد مس ۱= پالایشگاه ۲= لیچینگ	سرچشمه ۱	۶۵,۳۲۶	۹,۶۲۷	۸,۵۵۹	۱۱,۱۷۲
		سرچشمه ۲	۷,۱۶۹	۵۲۸	۵۶۴	۵۸۷
		میدوک ۱	۸۱,۳۵۰	۹,۰۸۶	۴,۶۰۵	۶,۷۰۶
		میدوک ۲	۶,۲۸۲	۵۱۹	۴۸۳	۶۵۱
	جمع کل	۱۶۰,۱۲۸	۱۹,۷۶۰	۱۴,۲۱۱	۱۹,۷۶۱	
۶	مولیبدن (تغلیظ)	سرچشمه	۶,۰۱۴	۳۲۴	۳۵۷	۳۹۹
		سونگون	۱,۹۰۶	۶۹	۱۳۱	۲۲۴
		جمع کل	۷,۹۲۰	۳۹۳	۴۸۸	۶۲۱
۷	لجن طلا و نقره	سرچشمه	-	-	۱۱	۳۶
زنجیره ارزش سرب و روی						
۱	کانسنگ سرب و روی	انگوران	۸۸۵,۵۲۸	۷۴,۰۰۷	۱۰۸,۱۷۵	۱۴۱,۲۰۴
		نخلک	۴۳,۴۰۴	۵,۰۶۷	۴,۲۹۶	۵,۶۹۶

ردیف	محصول	شرکت / معدن	آمار تولید محقق شده (تن)			
			کل سال ۱۳۹۶	اسفند ۱۳۹۶	فروردین ۱۳۹۷	اردیبهشت ۱۳۹۷
		جمع کل	۹۲۹,۳۳۲	۷۹,۰۷۴	۱۱۲,۴۷۱	۱۴۶,۹۰۰
زنجیره ارزش فولاد						
۱	سنگ آهن دانه‌بندی	سنگ آهن مرکزی	۱,۸۲۶,۸۲۰	۱۲۸,۰۷۰	۹۴,۰۸۰	۱۳۸,۰۹۰
		چادرملو	۳۷۰,۰۰۱	۵۰,۷۶۰	۲۴,۳۱۴	.
		گل گهر
		سنگان	۲,۱۹۸,۴۰۷	۲۴۸,۷۶۳	۱۵۷,۵۹۱	۲۳۱,۸۹۳
		جلال آباد	۸۴۹,۷۵۹	۳۸,۸۲۶	۶,۷۶۰	۳۰,۱۹۱
		میشدوان	۳۲۷,۶۲۲	۲۲,۲۶۶	۸,۹۱۰	۱۸,۶۶۴
		سیرجان
		چاه گز	۱,۰۳۹,۸۶۰	۸۴,۵۷۹	۶۳,۵۶۹	۱۰۱,۶۶۰
		جمع کل	۶,۶۱۶,۴۶۸	۵۷۳,۲۶۳	۳۵۵,۲۲۵	۵۲۰,۴۹۸
		۲	کنسانتره سنگ آهن	گهرزمین	۴,۱۰۱,۰۴۱	۳۰۳,۶۹۳
اپال پارسیان	۲,۱۰۷,۳۳۸			۲۲۳,۳۶۰	۲۴۰,۰۵۱	۲۰۸,۰۹۰
خاورمیانه	۴,۴۰۲,۸۷۰			۶۳۸,۹۴۸	۵۰۳,۱۳۰	۵۱۳,۶۶۶
سنگان
گل گهر	۱۴,۲۴۱,۳۰۲			۱,۳۴۵,۹۱۷	۱,۵۴۸,۳۲۲	۱,۴۷۰,۹۵۸
چادرملو	۸,۵۴۱,۳۳۷			۷۵۴,۶۶۷	۷۴۸,۹۱۹	۷۰۹,۸۷۶
مرکزی	۴,۹۴۶,۶۴۲			۴۱۵,۴۵۲	۴۶۰,۶۸۹	۴۵۳,۰۳۴
جلال آباد	.			.	.	۶۰,۲۸۲
جمع	۳۸,۳۴۰,۵۳۰			۳,۶۸۲,۰۳۷	۳,۸۸۱,۰۹۷	۳,۷۷۳,۳۷۸
جمع بخش خصوصی	۸۰۰,۰۰۰			N	N	N
جمع کل	۳۹,۱۴۰,۵۳۰	N	N	N		
۳	گندله سنگ آهن	فولاد مبارکه	۷,۳۰۷,۷۷۷	۳۳۵,۷۸۲	۶۷۵,۶۲۰	۶۷۸,۶۵۰
		فولاد خوزستان	۶,۱۵۵,۹۷۵	۳۹۳,۸۹۷	۶۱۱,۵۳۴	۵۷۵,۶۳۲
		خاورمیانه	۳,۴۱۷,۳۳۹	۳۱۸,۳۵۱	۴۱۵,۹۸۵	۳۸۹,۲۵۵
		چادرملو	۳,۴۷۰,۷۶۴	۳۶۷,۴۴۶	۳۵۷,۶۵۹	۳۳۶,۲۴۴
		گل گهر	۱۱,۰۰۵,۵۶۷	۸۰۷,۷۰۶	۱,۰۸۲,۴۴۰	۱,۰۶۶,۱۷۲
		فولاد خراسان
		جمع	۳۱,۳۵۷,۴۲۲	۲,۲۲۳,۱۸۲	۳,۱۴۳,۲۳۸	۳,۰۴۵,۹۵۳
		جمع بخش خصوصی	۱,۰۹۴,۸۶۹	N	N	N
		جمع کل	۳۲,۴۵۲,۲۹۱	N	N	N
		۴	آهن اسفنجی	فولاد مبارکه	۷,۳۲۵,۰۳۱	۶۳۰,۴۵۶
فولاد سفیددشت	۴۸۰,۳۱۹			۶۲,۲۸۶	۵۳,۴۸۱	۵۴,۹۸۸
فولاد سبا	۱,۱۲۹,۶۶۳			۱۰۷,۴۱۵	۹۸,۱۸۳	۱۰۲,۸۴۳
فولاد هرمزگان	۱,۵۰۰,۴۰۶			۶۲,۷۸۵	۱۴۸,۷۲۸	۱۴۶,۲۸۷
فولاد کاوه جنوب	۱,۵۸۰,۶۰۷			۱۴۲,۶۸۶	۱۴۴,۱۷۶	۷۹,۶۳۷
فولاد غدیر	۸۱۱,۵۴۹			۶۴,۹۸۹	۶۸,۵۲۲	۶۹,۷۹۴

آمار تولید محقق شده (تن)					شرکت / معدن	محصول	ردیف
خرداد ۱۳۹۷	اردیبهشت ۱۳۹۷	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	کل سال ۱۳۹۶			
۷۶,۰۰۰	۷۶,۳۳۲	۷۶,۲۶۲	۶۸,۱۴۵	۷۶۱,۸۵۷	فولاد سیرجان		
۳۱۲,۹۷۳	۲۶۴,۲۹۰	۳۴۵,۶۳۸	۲۸۴,۳۲۳	۳,۹۹۳,۲۶۳	فولاد خوزستان		
۱۲۰,۰۲۵	۱۱۲,۷۵۰	۱۱۸,۰۶۱	۱۱۶,۱۲۶	۱,۲۴۴,۸۸۲	فولاد خراسان		
۹,۴۴۹	۱۷,۶۶۱	۱۸,۵۳۶	۱۵,۵۳۵	۱۳۳,۸۷۵	ذوب آهن اصفهان		
۵۴,۳۲۵	۶۳,۰۰۰	۰	۰	۰	فولاد میانه		
۶۱,۰۳۵	۶۹,۸۳۱	۰	۰	۰	فولاد شادگان		
۱,۵۸۸,۳۱۷	۱,۷۳۱,۳۸۳	۱,۷۵۶,۷۲۴	۱,۵۵۴,۷۴۶	۱۸,۹۶۱,۴۵۲	جمع		
N	N	N	N	۳,۵۹۸,۵۴۸	جمع بخش خصوصی		
N	N	N	N	۲۲,۵۶۰,۰۰۰	جمع کل		
۵۲۴,۶۲۷	۶۱۸,۷۸۱	۶۱۵,۳۱۶	۵۰۰,۴۸۳	۶,۴۵۰,۶۲۶	مبارکه (اسلب)		
۱۳۵,۶۹۹	۱۱۳,۱۰۱	۱۳۵,۱۲۸	۱۲۰,۲۹۴	۱,۴۰۸,۲۴۲	هرمزگان (اسلب)		
۱۰۶,۹۵۳	۱۰۷,۲۳۷	۱۰۶,۹۹۲	۸۸,۵۱۲	۸۰۸,۱۵۸	سبا (اسلب)		
۷۶۷,۲۷۹	۸۳۹,۱۱۹	۸۵۷,۴۳۶	۷۰۹,۲۸۹	۸,۶۶۷,۰۲۶	جمع کل		
۱۳۲,۶۱۲	۱۴۲,۵۸۶	۱۶۸,۳۵۳	۱۴۱,۵۰۶	۱,۴۳۶,۸۶۱	خوزستان (اسلب)		
۱۰۷,۲۱۲	۷۸,۷۹۵	۱۱۳,۷۶۲	۱۴۴,۲۵۸	۱,۴۷۲,۹۶۱	خوزستان (بلوم)		
۷۷,۷۷۸	۹۴,۵۸۸	۶۰,۷۴۷	۲۰,۰۶۹	۸۵۵,۷۶۷	خوزستان (بیلت)		
۳۱۷,۶۰۲	۳۱۵,۹۶۹	۳۴۲,۸۶۲	۳۰۵,۸۳۳	۳,۷۶۵,۵۸۹	جمع کل		
۱۶۲,۷۲۴	۲۰۷,۹۱۹	۲۱۰,۱۸۸	۱۸۲,۰۸۸	۲,۲۷۵,۸۸۹	ذوب آهن (بلوم)		
۳۰,۸۰۶	۳۵,۶۵۶	۲۴,۲۱۶	۲۸,۵۵۷	۳۹۷,۸۱۱	فولاد آلیاژی (بلوم)		
۸۳,۳۲۹	۷۸,۶۷۵	۹۲,۱۲۲	۸۱,۷۰۵	۸۲۵,۹۷۶	کاوه جنوب (بیلت)		
۹۳,۱۶۹	۹۳,۹۰۳	۹۱,۱۲۰	۸۶,۷۲۴	۸۴۷,۴۶۳	خراسان (بیلت)		
۶۵,۴۵۳	۷۳,۱۵۰	۶۷,۱۰۳	۶۶,۴۴۱	۴۲۸,۶۶۱	چادرملو (بیلت)		
۰	۰	۰	۰	۴۲,۵۷۳	ملی فولاد		
۱,۵۲۰,۳۶۲	۱,۶۴۴,۳۹۱	۱,۶۸۵,۰۴۷	۱,۴۶۰,۶۳۷	۱۷,۲۵۰,۹۸۸	جمع		
N	N	N	N	۴,۶۰۰,۰۰۰	جمع بخش خصوصی		
N	N	N	N	۲۱,۸۵۰,۹۸۸	جمع کل		
۴۷۳,۱۰۶	۴۹۷,۸۰۲	۴۹۶,۵۵۷	۴۲۸,۵۶۰	۵,۲۳۱,۰۳۳	ورق گرم مبارکه	محصولات فولادی	۶
۹۹,۲۴۶	۱۰۰,۷۶۰	۱۰۰,۷۲۳	۸۶,۷۹۷	۷۷۳,۹۹۸	ورق گرم سبا		
۸,۱۰۵	۸,۲۳۱	۰	۲۱,۵۰۵	۲۹۷,۵۳۹	ورق نورد و لوله اهواز		
۵۳,۰۲۹	۶۵,۸۷۴	۶۳,۴۰۹	۷۹,۳۵۳	۷۴۲,۹۸۶	تیر آهن ذوب آهن		
۰	۰	۰	۰	۴۳,۵۱۶	تیر آهن ملی فولاد		
۴۱,۳۴۱	۴۹,۹۷۷	۳۹,۰۲۵	۳۷,۲۱۵	۵۰۹,۰۶۳	میلگرد ذوب آهن		
۱۹,۶۱۹	۲۴,۵۰۰	۲۶,۸۲۵	۲۸,۸۸۰	۲۵۶,۵۵۴	میلگرد آذربایجان		

آمار تولید محقق شده (تن)					شرکت / معدن	محصول	نوع
خرداد ۱۳۹۷	اردیبهشت ۱۳۹۷	فروردین ۱۳۹۷	اسفند ۱۳۹۶	کل سال ۱۳۹۶			
۵۴,۵۶۷	۵۱,۲۱۸	۵۶,۲۸۱	۴۳,۲۱۵	۵۲۹,۸۳۹	میلگرد خراسان		
۲۳,۰۰۱	۸,۹۲۲	۱۴,۱۲۰	۱۷,۹۷۷	۲۶۳,۲۰۱	میلگرد فولاد آلیاژی		
.	.	.	.	۶۴,۶۹۹	میلگرد ملی فولاد		
۵۳,۸۴۱	۸۵,۶۰۷	۸۰,۴۷۵	۶۱,۴۹۲	۸۱۳,۶۹۲	شمش کالایی		
۱,۸۶۰	۱۱,۸۹۵	۱۲,۲۱۲	۵,۵۶۶	۹۳,۸۴۲	کلاف ذوب‌آهن		
.	.	.	.	۳,۵۵۴	ریل ذوب‌آهن		
۱۸۳	۱,۳۹۱	۴۷۸	.	۸۱۰۴	لوله ملی فولاد		
۵۹,۰۹۶	۶۰,۷۳۶	۶۱,۱۶۷	۵۰,۹۹۷	۷۱۰,۵۲۵	ورق عریض اکسین		
۱۵,۹۸۱	۱۹,۵۳۷	۱۰,۵۲۸	۱۵,۷۵۳	۲۱۰,۱۷۵	ورق گالوانیزه		
۹,۷۲۶	۱۳	.	.	۱۷,۶۰۴	سایر (ذوب‌آهن)		
۱,۰۷۵	۲,۰۱۵	۳۷	۵۷۷	۱۲,۱۰۸	سایر (فولاد آلیاژی)		
۹۱۳,۷۷۶	۹۸۸,۴۷۸	۹۶۱,۸۳۷	۸۷۷,۸۸۷	۱۰,۵۸۲,۰۳۲	جمع		
N	N	N	N	۹,۳۰۰,۰۰۰	جمع بخش خصوصی		
N	N	N	N	۱۹,۸۸۲,۰۳۲	جمع کل		
۱۴,۶۱۱	۱۷,۷۳۲	۱۰,۷۲۴	۱۳,۵۳۸	۱۵۷,۱۶۸	البرز مرکزی	۷ استخراج زغال سنگ	
۱۷۰,۲۹۴	۱۱۹,۹۰۱	۸۵,۱۱۷	۵۲,۳۲۷	۱,۲۱۴,۳۹۴	طبس		
۱۸۴,۹۰۵	۱۳۷,۶۳۳	۹۵,۸۴۱	۶۵,۸۶۵	۱,۳۷۱,۵۶۲	جمع کل		
۸,۸۸۷	۱۱,۳۱۰	۷,۳۳۲	۹,۱۹۶	۱۰۵,۷۲۲	البرز مرکزی	۸ تولید کنسانتره زغال سنگ	
۵۴,۷۵۱	۵۸,۹۴۴	۲۸,۱۴۵	۳۰,۱۴۷	۵۷۰,۰۷۶	طبس		
۶۳,۶۳۸	۷۰,۲۴۵	۳۵,۴۷۷	۳۹,۳۴۳	۶۷۵,۸۰۸	جمع کل		

N: آمار تفکیکی موجود نیست.

استخراج سنگ آهن در کشور در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سه ماهه مشابه سال قبل رشد داشته است به طوری که میزان استخراج سه ماهه اول ۱۳۹۷ برابر با ۱۶/۷۴ میلیون تن و استخراج سه ماهه اول ۱۳۹۶ برابر با ۱۲/۸۶ میلیون تن بوده است. همچنین تولید کنسانتره و سنگ آهن دانه بندی نیز نسبت به دوره مشابه سال قبل افزایش داشته است. تجارت خارجی محصولات معدنی و فلزی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در مقایسه با سه ماهه اول سال قبل از نظر ارزشی عموماً با رشد همراه بوده است. جدول زیر تجارت محصولات معدنی و صنایع معدنی ایران را در سه ماهه ابتدای سال ۱۳۹۷ نشان می‌دهد.

جدول ۲. تجارت خارجی محصولات معدنی و فلزی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ و مقایسه با دوره مشابه سال قبل^۱

واردات				صادرات				محصول معدنی و فلزات
رشد (درصد)	ارزش	رشد (درصد)	وزن	رشد (درصد)	ارزش*	رشد (درصد)	وزن*	
۷۴	۰/۳	۶۵	۳۶	-	-	-	-	آنتیموان
-۶۷	۰/۱	-۷۴	۵۰	-۳۳	۳۸/۹	-۱۷	۱۸۶,۳۶۰	آهن اسفنجی
-۱۵	۱۲/۹	-۳۸	۱۵,۶۶۹	-۱۲	۸۴/۶	-۶	۱,۵۸۸,۰۲۴	انواع سنگ و ...
۵۵	۵۰/۹	۳۷	۳۹,۸۸۰	۸۸	۲۱/۵	۷۷	۱۳,۲۵۱	انواع فروآلیاژها
-۲۲	۳۱/۲	-۸۴	۷,۴۳۱	-۹۹	۳/۳	-۹۹	۲۴,۲۱۹	سفال، آجر، کاشی و سرامیک
۱۳	۵۴/۴	-۲۹	۱۰۱,۹۷۷	-۹۶	۰/۱	-۹۸	۶۰۰	پودر آلومینا
۱۶۵	۵۵	۱۳۹	۱۷۱,۰۷۲	۸۲۸	۲۸/۸	۲۰۰۴	۲۲۹,۲۹۱	زغال سنگ و کک
-۲۵	۴۹/۵	-۵۵	۲۹,۳۱۹	-۲۵	۷۶/۱	-۳۱	۳۹,۵۶۴	زنجیره آلومینیم
-۳	۳۷/۲	-۲۵	۱۲,۳۴۶	۱۶۰	۰/۱	۴۳	۳۶	زنجیره تیتانیوم
۳۸	۱۸/۷	۶۷	۶۲,۶۵۵	۱۸	۱۰۹/۸	-۱۲	۴۷,۱۱۰	زنجیره روی
۱۶۲	۱۳/۵	۹۳	۴,۵۴۷	۱۳	۴۵/۷	۲۰	۳۴,۵۴۳	زنجیره سرب
۱۳۱	۸/۳	۱۰۶	۱۲,۷۸۶	-۱	۱۵۹/۳	۰	۴,۴۰۷,۶۹۵	سیمان
-۳۷	۳۵۶/۸	-۵۱	۴۰۳,۰۵۴	۶۳	۱,۳۴۲/۹	۳۰	۲,۹۷۸,۹۷۴	فولاد و محصولات فولادی
۱۰۵۰	۰/۲	۱۲۶۷	۴	۱۳	۱۰/۶	-۱۶	۹۷۲	زنجیره مولیبدن
-۴۹	۱/۵	-۵۳	۷۶۹	۳۹	۱۳/۷	۲۳	۸۱,۷۲۷	زنجیره کروم
-۱۰	۱۶۵/۶	-۱۲	۲۳۲,۵۲۸	۱۰۶	۳۷۹/۵	۹۰	۲,۲۰۰,۱۲۶	سایر مواد معدنی
۲۳	۰/۴	-۷۳	۲	۰	۰	۰	۰	فلزات گرانبها
-۲۵	۷/۳	-۳۳	۹۴۷	۱۱۶	۳۹۱/۴	-۱۳	۱۸۲,۸۰۱	مس و محصولات
۱۷	۰/۲	-۷۶	۱۳۱	-	-	-۳۱	۱۶	میکا
-۲۷	۶/۶	-۳۴	۳۹۲	-	-	۲۳۰۰	۵	نیکل و محصولات
-	-	-	-	-۴۰	۱۳۲/۴	-۱۹	۳,۳۰۴,۷۱۶	کنسانتره و سنگ آهن دانه بندی
-۱۸	۸۷۱	-۲۸	۱,۰۹۵,۵۹۴	۱۶	۲,۸۳۹	-۱۲	۱۵,۳۲۰,۰۳۰	جمع کل

* واحد وزن به تن و ارزش به میلیون دلار است.

در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷، در مجموع در بخش معادن و صنایع معدنی ایران، ۲/۸ میلیارد دلار صادرات صورت گرفته است که از نظر وزنی با کاهش ۱۲ درصدی و از نظر ارزشی با افزایش ۱۶ درصدی نسبت به دوره مشابه سال قبل همراه بوده است. همچنین به میزان ۸۷۱ میلیون دلار واردات انجام شده است که در مقایسه با سال قبل از نظر وزنی کاهش ۲۸ درصدی و از نظر ارزشی کاهش ۱۸ درصدی

داشته است. شرکت‌های بزرگ فولادی ایران در سال ۱۳۹۶ در مجموع ۷/۳۸ میلیون تن صادرات انجام داده‌اند که نسبت به سال قبل آن رشد ۳۹ درصدی داشته است. آمار صادرات شرکت‌های بزرگ فولادی ایران در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در جدول زیر آمده است.

جدول ۳. تجارت خارجی (صادرات) فولاد و محصولات فولادی شرکت‌های بزرگ فولادی کشور در ۳ ماهه نخست ۱۳۹۷*

شرکت	فروردین ۱۳۹۷	رشد (درصد)	اردیبهشت ۱۳۹۷	رشد (درصد)	خرداد ۱۳۹۷	رشد (درصد)
ذوب آهن	۵۵,۸۰۸	-۱۱	۱۳۷,۸۹۲	۹۶	۶۰,۹۰۹	-۷۳
فولاد مبارکه	۳۸,۷۸۲	-۲۳	۲۰۳,۱۲۸	۱۲۸	۱۰۰,۱۹۱	۲۰۰
فولاد خوزستان	۱۳۱,۸۱۲	-۲۱	۳۵۹,۴۷۰	۲۳	۲۷۳,۰۱۴	-۲۲
فولاد اکسین	۱,۳۴۳	-۱	۴,۱۹۰	۵۱۱	۷,۳۳۵	۵۶۲
فولاد هرمزگان	۴۴,۷۴۴	-۱۴	۷۰,۸۸۴	-۲۷	۷۳,۰۵۴	۲۶۵
فولاد آلیاژی	۴,۱۰۸	-۸۱	۱۶,۸۲۲	۱۵۴	۸,۲۰۲	۱۳۴
فولاد آذربایجان	۰	-	۰	-	۰	-
فولاد خراسان	۷,۳۴۷	-۴۰	۱۹,۵۸۸	۱۳	۴,۵۰۹	-۷۱
فولاد کاوه جنوب	۱۲۷,۰۰۰	۳۲۳	۲۷,۰۰۰	-۵۲	۷۲,۰۰۰	۳۱
جمع کل	۴۲۰,۹۴۴	۶	۸۵۸,۹۷۴	۳۶	۶۲۷,۸۷۵	-۱۱

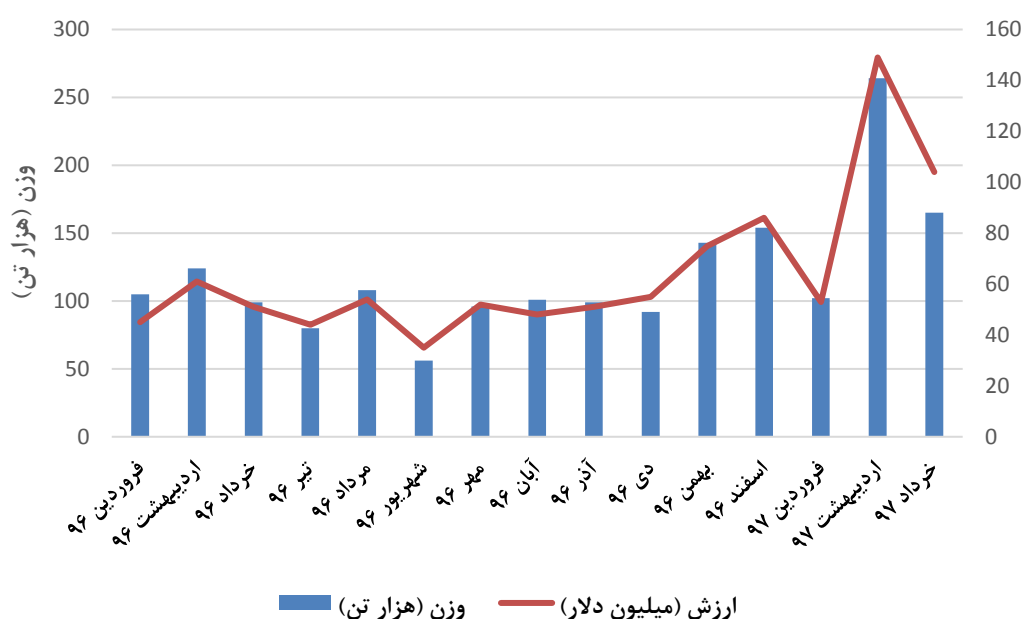
* آمار سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران.

نکته‌ای که در خصوص سیاست‌های ارزی دولت در خصوص تجارت خارجی در اوایل سال ۱۳۹۷ وجود داشت این بود که پس از اعلام قیمت دستوری ۴۲,۰۰۰ ریالی برای دلار از سوی دولت، اعلام شد که صادرکنندگان به کشورهای عراق و افغانستان از عرضه ارز حاصل از صادرات در سامانه نیما معاف هستند. بر این اساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران نشان‌دهنده حرکت موجودی انبارهای مس و فولاد به سمت کشورهای عراق و افغانستان است که این امر عمدتاً به دلیل استفاده از تفاوت ارز ۴۲۰۰ تومانی و ارز بازار آزاد است. به طوری که بازار در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷، رشد ۱۶۲ هزار تنی (رشد ارزشی ۹۶ میلیون دلاری) صادرات محصولات فولادی و مس را به کشورهای عراق و افغانستان نسبت به ماه قبل از آن شاهد بوده است. در سال ۱۳۹۶ میزان صادرات محصولات معدنی و فلزی ایران بیش از ۹ میلیارد دلار بوده است. نمودار ۱ این روند را به تصویر کشیده است. البته مشخص است که مقصد صادراتی واقعی این محصولات کشور عراق یا افغانستان نبوده است و عمدتاً برای استفاده از فرصت ایجاد شده مقاصد صادراتی تغییر کرده‌اند.

عدم اصلاح قیمت پایه بورس کالا و همچنین سیاست‌های ارزی دولت مبنی بر اعلام قیمت رسمی برای ارز و قاچاق اعلام کردن ارز آزاد، دولت را در کنترل قیمت محصولات معدنی و فلزی ناتوان ساخت و به دلیل سیاست‌های دستوری در قیمتگذاری، قیمت بورس کالا و بازار دچار اختلاف شد و کالاهایی مانند فولاد و محصولات فولادی، آلومینیم و مس از ۲۵ تا ۴۰ درصد دارای اختلاف قیمت میان بورس کالا و بازار آزاد شدند و به دلیل عدم تمایل تولیدکنندگان به عرضه در بورس کالا، قیمت‌ها با شیب قابل توجهی افزایش پیدا می‌کند. تعهدات صادراتی و سفارشات قبلی فولادسازان و افزایش تقاضا در بورس، موجودی انبارهای تولیدکنندگان را به سمت بازار روانه می‌کند (۳۰۰ هزار تن ذخیره فولادسازان که کمترین میزان ذخیره در ۱۰ سال اخیر بوده است) و محصولات فولادی در دست تجار یا دلان قرار گرفته و یا در انبارهای آنان ذخیره می‌شوند و یا با قیمت بالا در بازار آزاد به فروش می‌رسند.

نمودار ۱. روند صادرات فولاد، محصولات فولادی و مس به کشورهای عراق و افغانستان و افزایش جهشی صادرات در اردیبهشت ۱۳۹۷

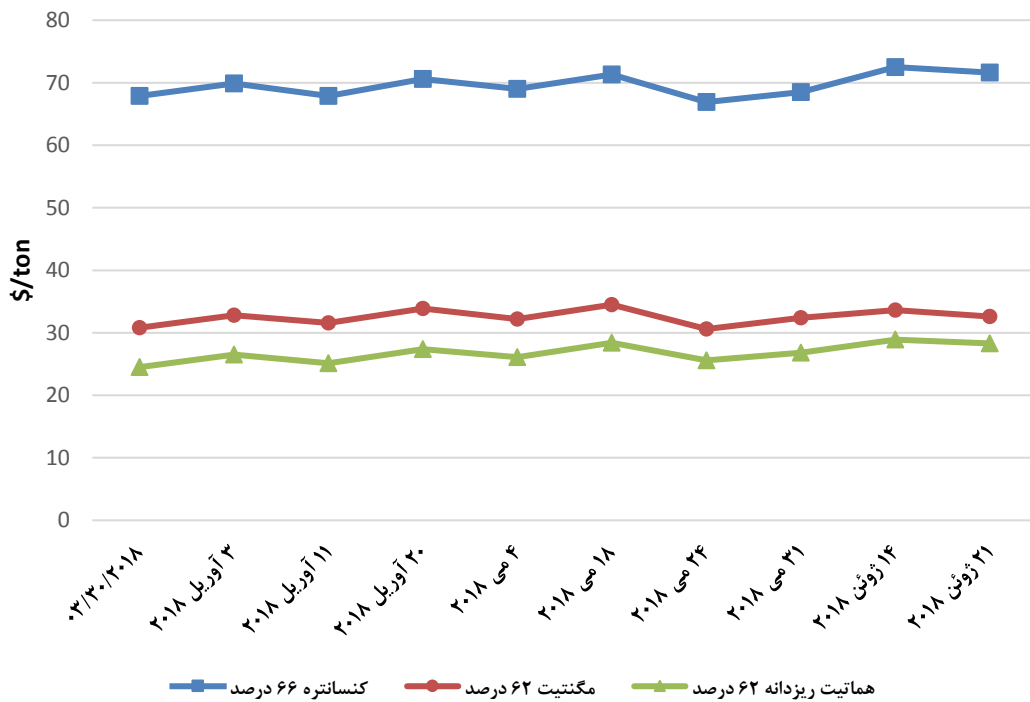
درخصوص سنگ آهن، آمار صادرات سنگ آهن و کنسانتره سنگ آهن در سال ۱۳۹۶ و مقایسه سه ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۶ با سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در جدول زیر آمده است.

جدول ۴. صادرات سنگ آهن و کنسانتره سنگ آهن کشور^۱ (تن)

محصول	سال ۱۳۹۶	سه ماهه اول ۱۳۹۶	سه ماهه اول ۱۳۹۷
سنگ آهن	۲۰,۳۳۰,۰۰۰	۴	۲/۴۵
کنسانتره سنگ آهن	۵,۷۱۶,۰۰۱	۰	۰/۶۶

ذکر این نکته لازم است که در سال ۱۳۹۶ برای اولین بار در کشور، صادرات کنسانتره و آهن اسفنجی صورت گرفت. همچنین با توجه به کاهش میزان صادرات سنگ آهن در سال‌های اخیر نسبت به سال‌های قبل از ۱۳۹۳، به دلیل نیاز داخلی به این ماده معدنی، مقایسه صادرات این محصول در سه ماهه اول ۱۳۹۶ و ۱۳۹۷ اطلاعات چندانی به دست نمی‌دهد و نشان از افزایش قابل توجه صادرات نیست.

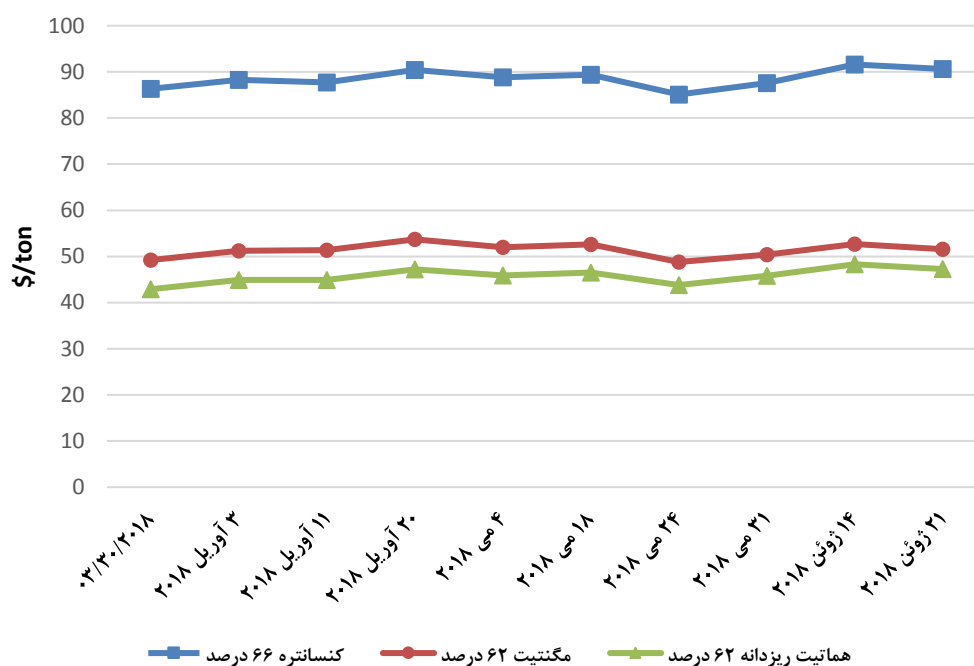
نمودار ۲. روند تغییرات قیمت برخی گریدهای سنگ آهن صادراتی ایران در بندرعباس (FOB)

۱. آمار انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان سنگ آهن کشور.

نمودار ۳. روند تغییرات قیمت برخی گریدهای سنگ آهن صادراتی ایران در بندرعباس (CFR)

در بهار ۱۳۹۷، براساس مصوبه شورای اقتصاد، عوارض صادراتی ۵ درصد (برای سال اول صادرات) بر تمامی مواد معدنی خام وضع شد که به صورت پلکانی سالیانه تا ۱۰ افزایش می‌یابد. هدف از وضع این عوارض، جلوگیری از خام فروشی و حفظ ذخایر معدنی برای تولیدات در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ است. این تصمیم که با اعتراض بخش خصوصی، تولیدکنندگان و صادرکنندگان مواد معدنی به‌ویژه سنگ آهن روبرو شده است از جنبه‌های مختلف قابل بررسی است. اعمال عوارض صادراتی موجب کاهش چند درصدی درآمد، کاهش تولید مواد معدنی و همچنین کاهش صادرات (کاهش ارزش‌آوری)، تحت تأثیر قرار گرفتن اشتغال در بخش معادن به‌ویژه معادن سنگ آهن و در کل کاهش سودآوری بخش معدن نسبت به صنایع معدنی خواهد شد، اما نیاز کشور به مواد خام معدنی به‌ویژه در زنجیره ارزش فولاد و همچنین افزایش تقاضا در سال‌های آینده بر مبنای چشم‌انداز تولید ۵۵ میلیون تن فولاد تا سال ۱۴۰۴ نیز از دلایل موافقان وضع عوارض بر مواد خام معدنی است که در صورت صادرات بی‌رویه مواد خام معدنی ممکن است در آینده کشور از نظر تأمین مواد اولیه صنایع دچار مشکل گردد و به واردکننده مواد خام معدنی تبدیل شود که در اسناد بالادستی کشور نیز به‌طور مداوم مورد توجه و تأکید قرار گرفته است، اما توجه به این مسئله نیز حائز اهمیت است که وضع عوارض صادراتی بر روی مواد معدنی خام به‌طور نمونه سنگ آهن در حالتی که سرمایه‌گذاری و تحریک تقاضا در زنجیره‌های پایین دست صورت نگیرد ممکن است موجب تعطیلی معادن و افزایش بیکاری گردد. همچنین با توجه به شرایط پیش روی کشور

از جمله بحران آب، تحریم‌های ایالات متحده آمریکا و... در صورتی که برای تولید و صادرات محصولات معدنی و فلزی کشور به‌ویژه فولاد و آلومینیوم مشکلات جدی ایجاد گردد، صادرات محصولات معدنی مانند کنسانتره، گندله و... و یا فولادسازی در خارج از مرزها می‌تواند در دستور کار قرار گیرد.

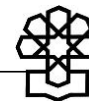
خروج ایالات متحده آمریکا از برجام و بازگشت تحریم‌های ایران در دو مرحله (مردادماه و آبان‌ماه) بر بخش معادن و صنایع معدنی ایران اثرگذار خواهد بود و به دلیل وجه قوی مالی تحریم‌ها عموماً صنایع بزرگ ایران از جمله فولاد، آلومینیوم و مس با مشکلاتی مواجه خواهند شد. از جمله این مشکلات می‌توان به کاهش سرمایه‌گذاری در حوزه معادن و صنایع معدنی و کاهش تمایل شرکت‌های بزرگ اروپایی مانند اتوتک، دنیلی و... برای سرمایه‌گذاری در ایران برای توسعه طرح‌های معدنی اشاره کرد. همچنین تأمین برخی مواد مصرفی و تجهیزات مورد نیاز کارخانه‌های فولادسازی مانند الکترودهای گرافیتی، مواد نسوز و کک مورد نیاز ذوب‌آهن و تأمین مواد اولیه صنعت تولید آلومینیوم دچار چالش‌های جدی خواهند شد. از منظر تجارت خارجی نیز به دلیل تحریم ایران در خصوص خرید، فروش و مبادله مستقیم و غیرمستقیم فولاد، آلومینیوم و زغال‌سنگ در صورت اعمال تحریم‌ها، تولیدکنندگان این محصولات با مشکلات و چالش‌های جدی در زمینه صادرات محصولات خود (مبادلات مالی، حمل‌ونقل، بیمه و...) و یا از دست رفتن بازارهای صادراتی مواجه خواهند شد که به‌نظر می‌رسد با تشدید آثار تحریم‌ها باید سیاستگذاری به‌منظور تأکید بر مزیت‌های کشور در زنجیره ارزش تولید محصولات معدنی و فلزی صورت گیرد و همچنین بسته‌های حمایتی دولتی از معادن و صنایع معدنی برای جبران خسارات احتمالی ناشی از تحریم‌ها تدوین و ارائه شود.

در بهار ۱۳۹۷، گزارش جامع مطالعات فولاد کشور که با همکاری شرکت فولاد تکنیک، شرکت ملی فولاد و سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران تدوین شده است منتشر شد که در این گزارش ضمن تحلیل وضعیت زنجیره ارزش آهن و فولاد کشور نتایج زیر به‌دست آمده است:

- بر اساس موازنه زنجیره ارزش فولاد کشور، کمبود مواد اولیه سال ۱۳۹۲، به مازاد ۵/۴ میلیون تنی کنسانتره، ۶/۲ میلیون تنی گندله و ۰/۵ میلیون تنی آهن اسفنجی در سال ۱۳۹۶ تغییر یافته است. که این مسئله به دلیل راه‌اندازی واحدهای جدید کنسانتره و گندله‌سازی و افزایش ظرفیت حلقه‌های مذکور بوده است.

- ابطال مجوز احداث ۱۰ میلیون تن فولاد و ۱۲ میلیون تن کنسانتره آهن در مقایسه با سال ۱۳۹۳ که در حال حاضر مجوزهای موجود حدود ۱۰۱ میلیون تن است که یکی از چالش‌های جدی این حوزه می‌باشد.

- طرح‌های در دست اجرای قابل تحقق شامل ۲۳/۱ میلیون تن فولاد، ۱۵/۲ میلیون تن آهن اسفنجی، ۲۵/۹ میلیون تن گندله و ۲۰/۴ میلیون تن کنسانتره آهن است.

• با تکمیل طرح‌های قابل تحقق، در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴، زنجیره فولاد ایران شاهد کسری عرضه ۹ میلیون تن کنسانتره، ۲ میلیون تن گندله و ۸ میلیون تن آهن اسفنجی و چدن خواهد بود.

• بالغ بر ۸ میلیارد یورو سرمایه‌گذاری برای تکمیل چشم‌انداز زنجیره فولاد ایران و در بخش زیرساخت کشور نیاز به ۱۲/۱ میلیارد یورو سرمایه‌گذاری خواهد بود (ریل، بنادر، برق و آب).

• حدود ۲۲ درصد ظرفیت فولاد کشور در کنار دریا احداث شده و مجوزهای صادر شده برای واحدهای تولید فولاد براساس آمایش صنعتی و معدنی و بررسی‌های تخصصی نبوده است.

ادغام واحدهای فولادسازی و افزایش ظرفیت‌های تولید فولاد به رقابت‌پذیری این صنایع کمک می‌کند که این مسئله باید در دستور کار سیاستگذاران این حوزه قرار گیرد. همچنین با توجه به تقاضای فولاد ایران در داخل و رکود صورت گرفته در بخش ساخت‌وساز و... مصرف ظاهری فولاد ایران در مقایسه با سال‌های گذشته روند کاهشی داشته است به طوری که براساس آمار تولید، واردات و صادرات، میزان مصرف ظاهری فولاد در ایران در سال ۱۳۹۶ برابر با ۱۴/۷ میلیون تن بوده است که نسبت به مصرف ظاهری سال ۱۳۹۵ که ۱۵/۲ میلیون تن بوده است، ۰/۵ میلیون تن کاهش نشان می‌دهد. بنابراین با توجه به جمیع جوانب و در نظر گرفتن آثار احتمالی تحریم‌های ایالات متحده آمریکا، لزوم توجه به صادرات و حفظ بازارهای صادراتی برای فعال نگه داشتن واحدهای تولید فولاد کشور ضروری به نظر می‌رسد. جدول زیر آمار مربوط به مصرف ظاهری فولاد در ایران را نشان می‌دهد.

جدول ۵. مصرف ظاهری فولاد در کشور در سال‌های مختلف^۱ (هزار تن)

سال	تولید	واردات	صادرات	مصرف ظاهری
۱۳۸۴	۸,۶۸۲	۸,۸۷۹	۲,۶۱۷	۱۴,۹۴۳
۱۳۸۵	۹,۴۰۴	۹,۵۳۸	۳,۲۲۵	۱۵,۷۱۷
۱۳۸۶	۱۰,۰۵۱	۱۲,۷۴۷	۱,۵۵۰	۲۱,۲۴۸
۱۳۸۷	۹,۹۶۴	۱۰,۴۲۴	۸۵۹	۱۹,۵۲۹
۱۳۹۵	۱۷,۸۹۵	۴,۲۶۶	۶,۹۸۹	۱۵,۱۷۲
۱۳۹۶	۲۱,۲۳۶	۳,۱۰۰	۹,۶۵۲	۱۴,۶۸۴
*۱۳۹۷	۲۵,۰۳۲	۱,۶۱۲	۱۱,۹۱۶	۱۴,۷۲۸

* پیش‌بینی.

در زنجیره ارزش آلومینیم براساس آمار گمرک جمهوری اسلامی ایران در خصوص صادرات و واردات آلومینیم، در سه ماه ابتدای سال ۱۳۹۷، واردات آلومینیم با کاهش ۵۵ درصدی به ۲۹,۳۱۹ تن رسیده است و صادرات این محصول افت ۳۱ درصدی داشته و به ۳۹,۵۶۴ تن رسیده است. با توجه به رشد تولید آلومینیم در ۳ ماهه اول سال ۱۳۹۷ که ۹۱,۳۷۹ تن بوده است می‌توان نتیجه گرفت که کسری

۱. آمار سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران. ایمیدرو.

عرضه موجب افزایش قیمت آلومینیم شده است. بازار فلزات لندن LME اظهار داشته که موجودی آلومینیم تولید شده توسط برند IRALCO که از سال ۱۹۷۹ به نام شرکت آلومینیم ایران (اراک) ثبت شده است را فعلاً حفظ کرده و مالکان آن فعلاً ضرورتی به خروج موجودی شمش ایرالکو از انبارهای LME ندارند. با وجود توافق برجام، بورس فلزات لندن LME ممنوعیت تحویل محموله‌های جدید شمش آلومینیم تولیدی ایرالکو را که در ژانویه ۲۰۱۲ مصوب کرده، لغو نکرده بود و با اقدام ترامپ تأکید دارد که این ممنوعیت تداوم خواهد داشت. نزدیک به ۲۰ درصد موجودی آلومینیم در انبارهای LME مربوط به شرکت روسال روسیه بوده و تحریم آن شرکت توسط آمریکا در بهار ۱۳۹۷ چالش‌هایی را برای بورس فلزات لندن ایجاد کرده است. جدول زیر مهمترین رویدادهای بخش معادن و صنایع معدنی کشور را در ۳ ماهه اول سال ۱۳۹۷ آورده است.

جدول ۶. برخی رویدادهای مهم بخش معادن و صنایع معدنی کشور در ۳ ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۷

ردیف	رویداد	بازه زمانی
۱	کاهش تعرفه واردات فولاد براساس مصوبه دولت	فروردین ۱۳۹۷
۲	مذاکرات نمایندگان ایران و افغانستان برای بهره‌برداری از معادن سنگ آهن سنگان استان هرات در مناطق مرزی	فروردین ۱۳۹۷
۳	ارائه فرمول پیشنهادی وزارت صمت برای قیمتگذاری پایه محصولات فولادی، مس و آلومینیم	فروردین ۱۳۹۷
۴	توقف معاملات مس در بورس کالا به دلیل فرمول پیشنهادی دولت در خصوص قیمتگذاری	فروردین ۱۳۹۷
۵	تشکیل کنسرسیوم فولاد مبارکه، چادرملو و گل‌گهر برای احداث کارخانه ۱۰ میلیون تنی فولاد در منطقه مکران	فروردین ۱۳۹۷
۶	اظهار نگرانی کارشناسان در خصوص توسعه مکران بدون توجه به مسائل زیست‌محیطی	فروردین ۱۳۹۷
۷	آغاز بهره‌برداری از فاز دوم کارخانه فروسیلیس غرب پارس و افزایش تولید فروسیلیس در میدکو تا ۲۴۰۰۰ تن در سال	فروردین ۱۳۹۷
۸	خبر ایמידرو در خصوص اختصاص ۱۲۰۰ میلیارد تومان اعتبار برای فعال‌سازی معادن کوچک و متوسط	فروردین ۱۳۹۷
۹	آتش‌سوزی در کارخانه فولاد آناهیتا در شهرک صنعتی رشت	فروردین ۱۳۹۷
۱۰	تمدید مناقصه پیش‌ارزیابی پروژه بوکسیت گینه به منظور انتقال سنگ معدن	فروردین ۱۳۹۷
۱۱	ورود نخستین تجهیزات و ماشین‌آلات معدنی به معدن مهدی‌آباد	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۲	مصوبه هیئت وزیران در خصوص بازگشت ارز حاصل از صادرات محصولات معدنی	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۳	وارد شدن کارخانه احیای مستقیم سبزووار با ظرفیت ۸۰۰,۰۰۰ تن به مدار تولید	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۴	انعقاد تفاهمنامه میان ایמידرو - شرکت توسعه معدنی و صنعتی صبانور، کیان معدن سپاهان و شرکت معدنی امداد کردستان برای احداث کارخانه آهن اسفنجی به ظرفیت ۸۰۰,۰۰۰ تن در استان کردستان	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۵	کشف ۱۰ محدوده امیدبخش در خراسان جنوبی	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۶	بهره‌برداری رسیدن اولین کارخانه ۵۰۰ هزارتنی تولید کنسانتره سنگ آهن به روش خشک در سنگان	اردیبهشت ۱۳۹۷
۱۷	آغاز سرمایه‌گذاری در زمینه احداث ترمینال تمام مکانیزه مواد معدنی در چابهار	اردیبهشت ۱۳۹۷

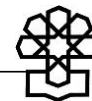
ردیف	رویداد	بازه زمانی
۱۸	دستور وزارت صمت به منظور ممنوعیت صادرات فولاد و فلزات دیگر بدون ارائه گواهی مبدأ تولید	خرداد ۱۳۹۷
۱۹	هشت برابر شدن تقاضای مس در بورس کالا	خرداد ۱۳۹۷
۲۰	موافقت شورای عالی اقتصاد با وضع عوارض به صادرات مواد معدنی خام	خرداد ۱۳۹۷
۲۱	اکتشافات جدید در معدن زرشوران و رسیدن ذخیره قطعی طلا به ۱۲۰ تن در منطقه	خرداد ۱۳۹۷
۲۲	مذاکره با شرکت‌های اس ام اس، دانیلی و پرایمتالز برای تولید آهن اسفنجی در مکران	خرداد ۱۳۹۷
۲۳	حضور شرکت‌های بزرگ معدنی روسی برای سرمایه‌گذاری ۱ میلیارد دلاری در معدن سرب و روی مهدی‌آباد	خرداد ۱۳۹۷
۲۴	امضای قرارداد فاز ۲ کارخانه فرآوری و استحصال طلای زرشوران با ظرفیت تولید تا ۳ تن طلا	خرداد ۱۳۹۷
۲۵	تشکیل کنسرسیوم اکتشافی با مشارکت شرکت‌های میدکو، چادرملو، گل‌گهر، صبانور، فولاد مبارکه، ذوب‌آهن، گهرزمین و شرکت سرمایه‌گذاری امید	خرداد ۱۳۹۷
۲۶	منتفی شدن واگذاری معدن سنگ‌آهن سنگان به بخش خصوصی	خرداد ۱۳۹۷
۲۷	به بهره‌برداری رسیدن بزرگ‌ترین ریفرمر فولادی کشور و خاورمیانه در مجتمع گل‌گهر	خرداد ۱۳۹۷
۲۸	ارسال بخشنامه وزارت صمت (معاونت معدنی) برای نحوه محاسبه قیمت کنسانتره و کلوخه سنگ‌آهن برای تعیین حقوق دولتی	خرداد ۱۳۹۷
۲۹	جهش قیمت‌های بازار داخلی فولاد، محصولات فولادی، مس و آلومینیم ناشی از سیاست‌های ارزی دولت و سیاست‌های تثبیت قیمت پایه برای بورس کالا	خرداد ۱۳۹۷
۳۰	تصمیم برخی تأمین‌کنندگان فولاد ایران مانند: Severstal, MMK و ارسلورمتال برای کاهش یا توقف حضور در بازار ایران به دلیل تحریم‌های آمریکا	خرداد ۱۳۹۷

۲. تحولات بین‌المللی در حوزه معادن و صنایع معدنی

تحولات بخش معادن و صنایع معدنی در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ با اعمال تعرفه ایالات متحده آمریکا بر روی ۶۰ میلیارد دلار کالای وارداتی از چین آغاز شد. محصولاتی که تعرفه به آنها تعلق گرفته است عموماً محصولات الکترونیکی و لوازم خانگی بودند که فلزات زیادی در آن مصرف می‌شود. همین تصمیم و حواشی پیرامون آن موجب تأثیر بر تقاضا و قیمت محصولات معدنی و فلزی به‌ویژه در بورس شانگهای شد. چین نیز در پاسخ و اقدامی تلافی‌جویانه بر روی کالاهای وارداتی از آمریکا تعرفه اعمال کرد که موجب تحت فشار قرار گرفتن بورس‌های شانگهای، دالیان و لندن شده است. بورس کالاهای معدنی و فلزی از جنگ تجاری میان چین و آمریکا سیگنال منفی دریافت کردند. خلاصه‌ای از تحولات صورت گرفته در سه ماهه ابتدایی سال ۱۳۹۷ به تفکیک مواد معدنی و فلزی و به‌ترتیب زمانی در این بخش ارائه شده است.

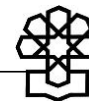
– فروردین ۱۳۹۷ (۲۱ مارس تا ۲۰ آوریل ۲۰۱۸)

- پس از برگزاری کنفرانس سرب و روی لندن در ۲۳ مارس ۲۰۱۸ پیش‌بینی شد که قیمت روی در ماه‌های آینده به بالاترین میزان خود می‌رسد و پس از رشد ظرفیت ۸۸۰ هزارتنی تولید روی دنیا در سال ۲۰۱۸، در سال‌های بعد قیمت روی با افت ۱۵ تا ۲۰ درصدی مواجه خواهد بود.
- خبر مذاکره پشت پرده چین و آمریکا با هدف جلوگیری از جنگ تجاری سیگنال‌های مثبتی را به بازارهای جهانی فرستاد.
- انجمن جهانی فولاد با انتشار گزارشی بیان کرد که تولید فولاد ایران طی ۲ ماه اول ۲۰۱۸ با جهش ۴۸ درصدی مواجه بوده است و به ۴/۴۶ میلیون تن رسیده است. همچنین در بین سایر کشورها طی دو ماه ابتدای ۲۰۱۸، رشد تولید ترکیه، ۸/۱ درصد، چین، ۵/۹ درصد و هند ۲/۹ درصد بوده است که فولاد دنیا شاهد افزایش تولید ۴ درصدی بوده است. تولید دو ماهه ابتدایی ۲۰۱۸ آهن اسفنجی در ایران رشد ۵۵ درصدی داشته و در همین بازه زمانی هند به‌عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده آهن اسفنجی دنیا، افت تولید ۱۲/۹ درصدی داشته است. قطر، عربستان و امارات نیز در تولید آهن اسفنجی به‌ترتیب کاهش ۲/۳، ۱۰/۶ و ۲۳/۳ درصدی داشته‌اند.
- در ۲۶ مارس ۲۰۱۸، سرب در بازارهای آسیا تنها فلز با عملکرد مثبت بوده و کاهش موجودی سرب انبارهای شانگهای و انبارهای لندن به شدت محرک قیمت سرب به‌عنوان فلز مورد استفاده در باتری خودرو بوده است.
- در ۲۸ مارس ۲۰۱۸، مس با رشد ۹۴ درصدی موجودی، شاهد بیشترین مازاد عرضه در سال ۲۰۱۸ بوده است.
- قیمت آلومینیم در معاملات رسمی LME در ۲۹ مارس ۲۰۱۸ با کاهش ۰/۶ درصدی به ۱۹۹۶ دلار در هر تن رسید. موجودی انبارهای LME از ابتدای ۲۰۱۸ تا این تاریخ روندی افزایشی داشت. دولت چین در نظر دارد تا ظرفیت تولید آلومینیم را در سطح ۴۴ – ۴۳ میلیون تن تثبیت نماید که در همین راستا سرمایه‌گذاری در این حوزه در سال ۲۰۱۷ با افت بی‌سابقه‌ای مواجه شده است. همچنین فعال شدن ظرفیت‌های تازه تأسیس آلومینیم در چین تا سال ۲۰۱۹ نیز به دلیل افزایش تقاضای سالیانه ۴ – ۶ درصدی در این کشور موجب پیشی گرفتن تقاضا از عرضه تا سال ۲۰۲۰ خواهد شد.
- بارش‌های گسترده برزیل در ماه مارس به توقف تولید تولیدکنندگان آلومینا منجر شد که موجب افزایش قیمت این ماده معدنی گردید. در ماه مارس، آلومینا ۲۷/۸ درصد گران شد و به ۴۴۷ دلار بر تن رسید که محرکی برای رشد قیمت آلومینیم بود.
- در اوایل آوریل ۲۰۱۸، چین اعلام کرد که بر کالاهای وارداتی از آمریکا تعرفه خواهد بست و جنگ تجاری این دو کشور وارد مرحله جدیدی شد.

- فولاد نیز با شروع فصل تقاضا در چین در اوایل آوریل ۲۰۱۸ موجب رشد قیمت در بازار شد به طور نمونه قیمت میلگرد غرب چین با رشد ۴/۱ درصدی به ۵۹۶ دلار در هر تن رسید، قیمت بیلت نیز با ۳/۱ درصد رشد به ۵۵۱ دلار در هر تن و اسلب شرق آسیا نیز با رشد ۲/۲ درصدی به ۵۹۰ دلار در هر تن رسید. سنگ آهن بنادر چین نیز به تبع رشد قیمت بیلت تانگشان با رشد ۱/۲ درصدی به ۶۵/۸ دلار در هر تن رسید. با توجه به عبور رشد اقتصادی چین از هدف گذاری تعیین شده در سال ۲۰۱۸، رشد قیمت فولاد و محصولات فولادی پیش بینی شد. تقاضای بالای سنگ آهن نیز در بنادر چین باعث کاهش موجودی و رشد قیمت شد.
- به تبع رشد تقاضا و رونق بازار چین، موجودی انبارهای مس، روی و سنگ آهن کاهش یافته و قیمت این محصولات رشد داشتند. رشد قیمت سنگ آهن چین سبب رشد قیمت صادرات سنگ آهن در بندرعباس شد.
- در اوایل آوریل، ۱۰ شرکت بزرگ مس چین شاخص TC مس را در سه ماهه دوم ۲۰۱۸، رقم ۷۸ دلار در هر تن توافق کردند که ۵/۲ درصد کمتر از قیمت پایه سال ۲۰۱۸ بود و نشان از تداوم کمبود کنسانتره مس در بازار داشت. شاخص TC به رقمی گفته می شود که دارندگان ماده معدنی مس (کنسانتره مس) به واحدهای ذوب مس پرداخت می کنند تا ماده معدنی را به مس تبدیل کنند. کاهش این رقم نشانه کمبود عرضه کنسانتره و دست بالای معدن کاران است.
- در ۵ آوریل ۲۰۱۸، ایالات متحده آمریکا مجدداً اعلام کرد که بر ۱۰۰ میلیارد دلار کالای چینی تعرفه وضع می کند. بنابراین ایالات متحده تا این تاریخ در دو نوبت «اعمال تعرفه گمرکی روی فولاد و آلومینیم» و «اعمال تعرفه بر روی پکیج ۶۰ میلیارد دلاری واردات از چین» عمل کرد و چین نیز عملیات تلافی جویانه خود را انجام داد. همچنین وزارت دارایی آمریکا در این تاریخ هفت میلیارد و سیاستمدار روسی را تحریم کرد و ۱۲ شرکت و بانک بزرگ روسی را نیز مشمول تحریم های خود قرار داد و شرکت های آمریکایی را از تجارت با آنان منع کرد.
- شرکت روسال به عنوان دومین تولیدکننده آلومینیم دنیا و صاحب آن در لیست تحریم های آمریکا قرار گرفت و سایر شرکت ها عمدتاً در حوزه نفت و گاز بودند. پس از اعمال تحریم ها و به ویژه تحریم شرکت روسال از ششم آوریل ۲۰۱۸، دوباره قیمت آلومینیم روند جهشی به خود گرفت و با رشد ۲/۲ درصدی به ۲۰۶۱ دلار در هر تن رسید. سهام روسال به عنوان دومین تولیدکننده آلومینیم دنیا نیز ۱۲ درصد افت داشت. روند افزایش قیمت آلومینیم به دو دلیل تحریم شرکت روسال و همچنین اعمال تعرفه بر روی آلومینیم چین ادامه داشت تا در ۹ آوریل ۲۰۱۸ قیمت هر تن آلومینیم به ۲۱۳۸/۵ دلار رسید. در روزهای بعد قیمت هر تن آلومینیم بار دیگر با رشد ۴ درصدی به ۲۲۲۳ دلار جهش داشت.
- آلومینا نیز به دلیل رشد قیمت آلومینیم و همچنین سیل برزیل و توقف فعالیت شرکت های بزرگ تولیدکننده آلومینا در دهه دوم ماه آوریل روند رو به رشد به خود گرفت. قیمت آلومینا با ۵/۵ درصد رشد به ۴۷۶ دلار در هر تن رسید.

- در روزهای بعد تا ۱۱ آوریل نیز قیمت آلومینیم روند صعودی داشته و به ۲۲۵۲ دلار در هر تن رسید و اوج قیمت ۶ سال گذشته رقم خورد. بزرگ‌ترین تولیدکنندگان آلومینیم آمریکا اظهار داشتند که شرکت روسال ۱۷ درصد تولید آلومینیم دنیا را در خارج از چین انجام می‌دهد و حذف آن از بازار آلومینیم ساده نیست. قیمت آلومینیم در ۱۳ آوریل به ۲۲۹۱ دلار در هر تن رسید. در همین روز آلومینا نیز رشد قیمت ۲۸ درصدی را به دلیل تحریم شرکت روسال تجربه کرد و قیمت آن به ۵۵۷ دلار در هر تن رسید. برای تولید هر تن شمش آلومینیم، ۲ تن آلومینا مورد نیاز است.
- در ۱۶ آوریل ۲۰۱۸، قیمت آلومینیم به بیشترین میزان خود در سال‌های اخیر یعنی ۲۳۸۰ دلار در هر تن رسید و بازار فلزات لندن ورود شمش آلومینیم شرکت روسال را به انبارهای خود ممنوع کرد و اعلام کرد معاملات برای این شمش حداکثر تا ۲ ژوئن معتبر بوده و بعد از آن ابطال می‌شوند. قیمت آلومینا نیز با جهش ۴/۱ درصدی به ۵۷۹ دلار در هر تن رسید.
- در فاصله بین ۱۰ آوریل تا ۱۷ آوریل، موجودی انبارهای روی با افت همراه بود و اختلاف قیمت روی بین بازار فلزات لندن و شانگهای کاهش یافت که به واردات روی توسط چین و جهش قیمت جهانی این فلز منجر می‌شود.
- در ۱۶ آوریل ۲۰۱۸، به دلیل اعمال تعرفه آمریکا بر روی فولاد چین و همچنین عدم رشد تقاضا در بخش ساخت‌وساز این کشور به دلیل فشار دولت چین بر بخش مسکن برای کنترل تورم، فولاد افت قیمت را تجربه کرد.
- روسیه در برابر تحریم شرکت روسال و سایر شرکت‌های نفتی و گازی روسی، تصمیم گرفت تا صادرات اورانیم به آمریکا را متوقف سازد، زیرا ۲۰ درصد نیروگاه‌های هسته‌ای آمریکا اورانیم خود را از طریق روسیه تأمین می‌کنند.
- قیمت آلومینیم و آلومینا در روزهای بعد از ۱۶ آوریل نیز رشد قابل توجهی را تجربه کردند و آثار ناشی از تحریم شرکت روسال و عدم وجود تأمین‌کننده جایگزین برای این شرکت قیمت آلومینیم را تا ۲۵۳۳ دلار بر تن و آلومینا را تا ۶۷۳ دلار بر هر تن بالا برد. تنها جایگزین‌های امکان‌پذیر برای آلومینیم روسال شرکت‌های آلومینیم عربی، چینی و ترکیه‌ای هستند که افزایش تولید به سادگی امکان‌پذیر نیست. قیمت آلومینیم در ۱۹ آوریل ۲۰۱۸ به ۲۶۴۷ دلار بر تن رسید.
- در ۱۸ آوریل ۲۰۱۸، فلزات اساسی رشد قابل توجهی را شاهد بودند به طوری که روی با ۳/۴ درصد، سرب با ۰/۴ درصد، مس ۲/۳ درصد و نیکل ۶/۶ درصد افزایش قیمت مواجه بودند. ایران با تولید سالانه ۶۹ هزار تن سرب ثانویه و ۶۸ هزار تن سرب اولیه یکی از صادرکنندگان این محصول است که به دلیل تثبیت نرخ ارز به صورت ۴۲۰۰۰ ریالی، صادرکنندگان از فروش محموله‌های خود خودداری کردند و منتظر پایداری بیشتر بازار شدند.

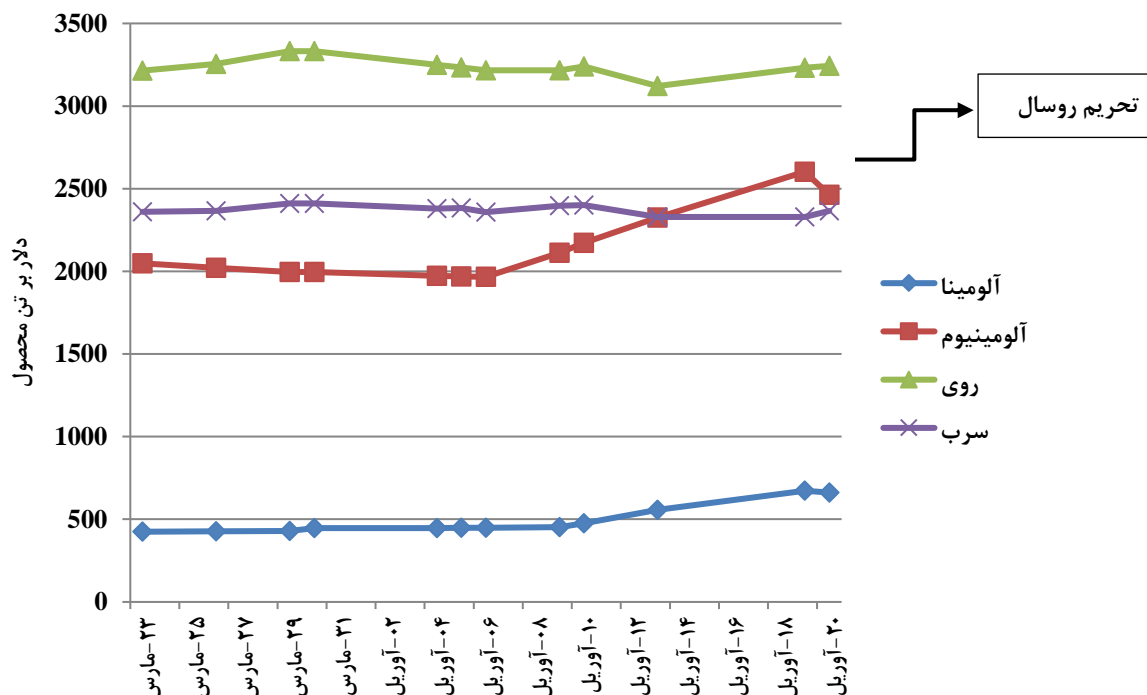

• در ۱۹ آوریل ۲۰۱۸ به دلیل رشد قیمت فولاد و محصولات فولادی در چین، سنگ آهن نیز رشد قیمت را تجربه کرد و سنگ آهن صادراتی ایران از بندرعباس نیز شاهد افزایش قیمت بود. صادرات فولاد ایران در ۱۹ آوریل، اسلب در محدوده قیمتی ۵۳۵ - ۵۴۰ دلار بر تن و بیلت، ۴۹۵ - ۵۰۵ دلار بر تن بود.

• در ۲۰ آوریل ۲۰۱۸ گزارش انجمن جهانی فولاد در خصوص بازار فولاد سال ۲۰۱۸ و پیش‌بینی ۲۰۱۹ منتشر شد. در این گزارش آمده بود که تقاضای جهانی فولاد روندی افزایشی دارد و در سال ۲۰۱۹ به میزان ۰/۷ درصد افزایش می‌یابد. تقاضای فولاد ایران در سال ۲۰۱۸ با رشد ۵/۵ درصدی به ۲۱ میلیون تن رسید که در سال ۲۰۱۹ با رشد ۵ درصدی به ۲۲/۱ میلیون تن می‌رسد. در خصوص سایر شرکت‌ها پیش‌بینی کرده است که تقاضای فولاد آمریکا و اروپا افزایش ۳ و ۲ درصدی را شاهد خواهد بود و کشور چین افت ۲ درصدی در تقاضای فولاد در سال ۲۰۱۹ خواهد داشت.

نمودارهای زیر روند تحولات قیمتی و موجودی انبارها را برای محصولات معدنی و فلزی مهم در دنیا برای فروردین ماه ۱۳۹۷ (۲۱ مارس تا ۲۰ آوریل ۲۰۱۸) نشان می‌دهد.

نمودار ۴. تغییرات قیمت محصولات معدنی و فلزات اساسی در فروردین ماه ۱۳۹۷
(۲۱ مارس تا ۲۰ آوریل ۲۰۱۸)^۱

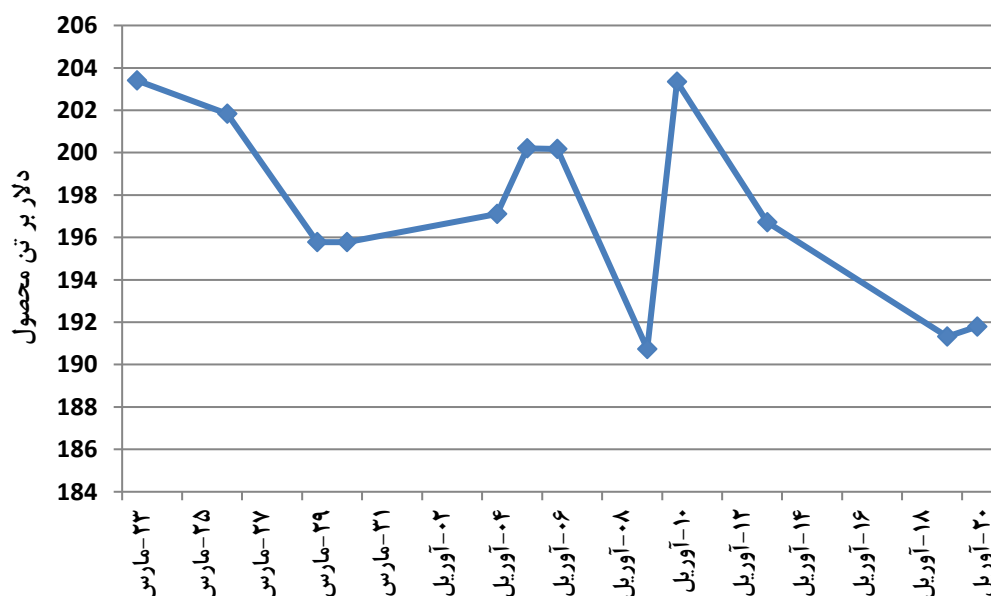
1. Alumina FOB Australia, Aluminium LME Official Daily, Coking Coal Premium Hard CFR China, Zinc LME Official Daily, Lead LME Official Daily, Copper LME Official Daily

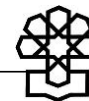
همان‌طور که از نمودار تغییرات قیمت مواد معدنی و فلزات اساسی مشخص است بیشترین جهش و تغییرات قیمتی در بازه ۲۱ مارس تا ۲۰ آوریل ۲۰۱۸ (فروردین ماه ۱۳۹۷) مربوط به فلز آلومینیم و ماده معدنی آلومینا بوده است که با یکدیگر در ارتباط هستند و به دلیل تحریم‌های شرکت روسال (دومین تولیدکننده آلومینیم دنیا) توسط ایالات متحده آمریکا و همچنین سیل کشور برزیل و توقف فعالیت تولیدکنندگان بزرگ آلومینا بوده است. سایر مواد معدنی و فلزات عموماً با رشد قیمت و یا ثبات قیمت در این بازه زمانی همراه بودند.

نمودارهای زیر نیز تغییرات قیمت، زغال کک‌شو، سنگ‌آهن عیار ۶۲ درصد بنادر چین (Iron Ore 62% - China Ports) و مس کاتد بازار بورس لندن (LME) را نشان می‌دهد.

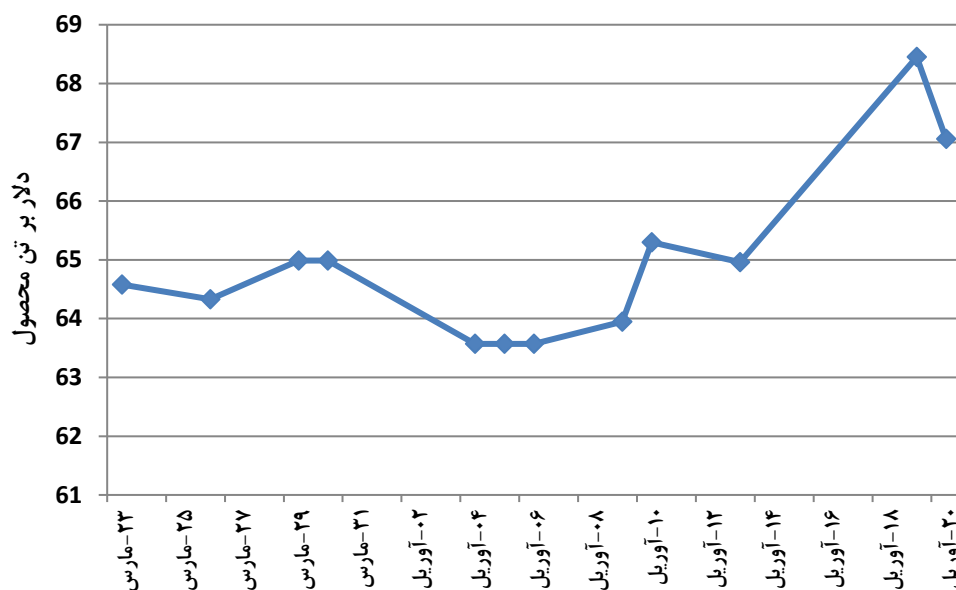
نمودار ۵. نمودار تغییرات قیمت زغال کک‌شو

(Coking Coal Premium Hard CFR China) در فروردین‌ماه ۱۳۹۷

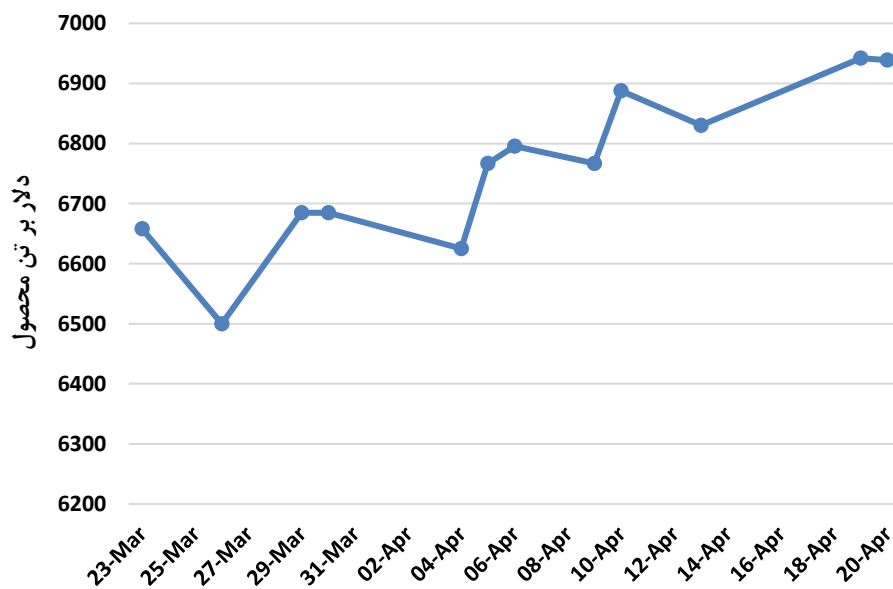

نمودار ۶. نمودار تغییرات قیمت سنگ آهن عیار ۶۲ درصد بنادر چین
در بازه زمانی فروردین ماه ۱۳۹۷

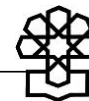

نمودار ۷. نمودار تغییرات قیمتی مس (بازار بورس لندن) در فروردین ماه ۱۳۹۷

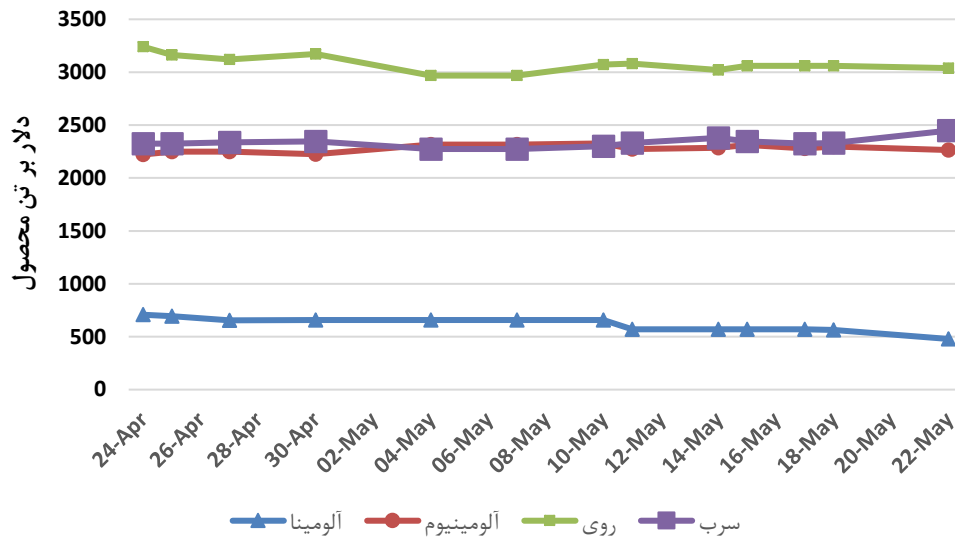
– اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷ (۲۱ آوریل تا ۲۱ می ۲۰۱۸)

- در ۲۳ آوریل ۲۰۱۸، خبر کاهش برخی تحریم‌های اعمالی بر روی شرکت روسال باعث شد تا قیمت آلومینیم ۷ درصد کاهش یابد. پس از انتشار اعلامیه اوفک (OFAC) در خصوص کاهش تحریم‌های آمریکا علیه شرکت روسال، قیمت آلومینیم با یک سقوط ۱۰ درصدی دیگر به ۲۲۶۷ دلار بر هر تن رسید.
- در ۲۳ و ۲۴ آوریل به دلیل تشدید کمبود روی در بازار چین، پرمیوم روی در بازار آزاد از ۱۳۰ دلار به سقف ۱۴۰ دلار رسید. بنابراین برای ۱۵ امین روز روند کاهشی ذخیره روی انبارهای LME ادامه یافت.
- انجمن جهانی فولاد در گزارش منتشر شده در اواخر آوریل ۲۰۱۸ عملکرد ۶۶ کشور را در خصوص تولید فولاد مورد ارزیابی قرار داد. این گزارش عنوان کرد که تولید فولاد ایران در ماه گذشته (مارس) با جهش ۴۳/۷ درصدی به ۲/۳۵ میلیون تن رسید و در مجموع در سال ۲۰۱۸ رشد ۴۷ درصدی را تجربه کرده است. تولید فولاد خام دنیا نیز در مارس شاهد رشد ۴ درصدی بوده است. آهن اسفنجی تولیدی ماه مارس در ایران ۲/۱ میلیون تن بوده که نسبت به سال قبل جهش ۴۷/۳ درصدی داشت. در مجموع در سال ۲۰۱۸ تا اواخر آوریل، ایران در زمینه تولید آهن اسفنجی رشد ۵۲/۴ درصدی داشته است.
- انبارهای LME شاهد رشد ذخیره روی بودند که موجب کاهش قیمت این فلز شد، اما بازار همچنان به افزایش قیمت روی به دلیل افزایش تقاضای چین در سه ماهه دوم ۲۰۱۸ امیدوار بود.
- ۲۵ آوریل به دلیل انجام مصاحبه‌ای توسط مدیر شرکت آلومینیم روسال، آلومینیم شاهد جهش دوباره قیمتی بود و به ۲۲۷۴ دلار بر هر تن رسید.
- در هفته منتهی به ۲۷ آوریل ۲۰۱۸، موجودی انبارهای فولاد شانگهای برای پنجمین هفته متوالی روند کاهشی گرفت و با افت ۱۸/۳ درصدی به ۹۱۷۷ تن رسید.
- پس از قبول استعفای مدیر شرکت روسال از هیئت مدیره این شرکت قیمت آلومینیم ۲ درصد کاهش یافت و به ۲۲۲۸ دلار بر هر تن رسید.
- در ۲۷ آوریل ۲۰۱۸، سندیکای کارگری معدن مس اسکوندیدای شیلی اعلام کرد که پیش جلسات با کارفرما در خصوص حقوق و دستمزد بدون نتیجه باقی ماند. در حوزه مس در چین نیز پیش‌بینی شد که به دلیل راه‌اندازی واحدهای جدید تولید آند و کاتد مس تقاضای واردات کنسانتره در چین در سه‌ماهه دوم ۲۰۱۸ افزایشی باشد، همچنین تشدید مقررات و فشارهای زیست‌محیطی موجب افت تولید ۳۸۰ هزار تنی کنسانتره مس چین شد که تشدیدکننده واردات کنسانتره به چین بود. در همین زمان ضریب TC (ضریب تبدیل کنسانتره معدن کاران به کاتد) کاهش یافت که این امر نشانگر بسته‌تر شدن بازار و دست بالای معدن کاران در این حوزه بود.

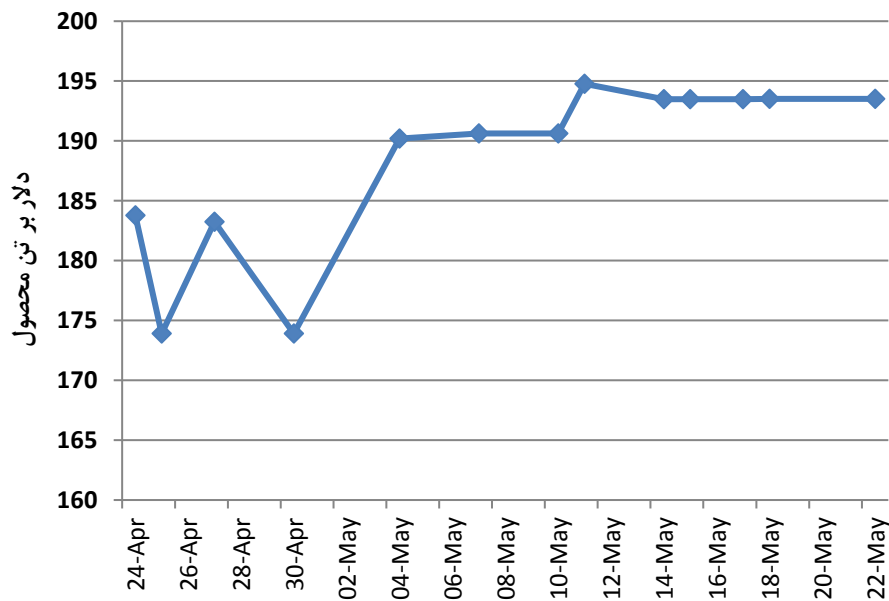

- از ۴ می ۲۰۱۸ به دلیل افزایش قیمت فولاد و محصولات فولادی در چین، قیمت زغال سنگ و سنگ آهن نیز روند افزایشی به خود گرفت.
- در ۷ می ۲۰۱۸، دولت چین با هدف مدیریت آلودگی هوای کلان شهرها دستور توقف فعالیت ۱۵ میلیون تن واحد تولید کک را صادر کرده است و به دلیل عدم اعلام محدودیت زمانی برای این تعطیلی این واحدها قیمت زغال سنگ و کک افزایشی بود. همزمان میلگرد نیز در چین قیمت افزایشی تجربه کرد و جهش ۶۰۰ یوانی داشت.
- در ۱۱ می ۲۰۱۸، مس، روی و سرب شاهد افزایش قیمت بودند. افزایش قیمت مس (۶۹۱۷ دلار بر تن) به دلیل کاهش موجودی انبارهای LME بوده است.
- در هفته منتهی به ۱۱ می ۲۰۱۸، کاهش موجودی انبارهای فولاد چین به دلیل رسیدن فصل ساخت و ساز و همچنین برنامه دولت در حذف ظرفیت مازاد فولادسازان موجب افزایش قیمت سنگ آهن و قیمت فولاد به ۵۸۱ دلار بر تن شد که این افزایش قیمت تا ۱۴ می ادامه داشت.
- از ۱۵ می ۲۰۱۸، رشد قیمت کک برای چهارمین هفته متوالی ادامه یافت و به ۳۴۰ دلار بر تن رسید. رشد قیمت فولاد و محدودیت تولید بر واحدهای کک سازی موجب تحریک قیمت ها و محدودیت عرضه در بازار شد.
- در ۱۸ می ۲۰۱۸، اتحادیه اروپا به تلافی تعرفه آمریکا بر فولاد و آلومینیم، فهرست ۳۳۲ قلم کالای وارداتی از آمریکا را به سازمان تجارت جهانی فرستاد و اعلام کرد بر روی آن تعرفه می بندد. نمودارهای زیر روند تحولات قیمتی و موجودی انبارها را برای محصولات معدنی و فلزی مهم در دنیا برای اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ (۲۱ آوریل تا ۲۱ می ۲۰۱۸) نشان می دهد. در اکثر محصولات معدنی در اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ شاهد رشد قیمت بودیم که این امر در زنجیره ارزش فولاد (فولاد، زغال سنگ و کک و سنگ آهن) بیشتر نمایان شد. همچنین بازار آلومینیم به دلیل کش و قوس میان آمریکا و روسیه و تحریم های اعمالی همچنین ناپایدار بود. روی نیز به دلیل افزایش موجودی انبارها روندی کاهشی داشت که تنها امید به افزایش تقاضای داخلی چین به منظور افزایش قیمت روی بود. مس نیز به دلیل کاهش عرضه و اعتصاب معدن کاران شیلی روند رو به رشدی را آغاز کرد و پیش بینی می شود از سال ۲۰۲۰ مس وارد دوران کسری عرضه بلندمدت خواهد شد و زمینه بسیار مناسبی برای سرمایه گذاری در دنیا ایجاد کرده است.

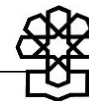
نمودار ۸. تغییرات قیمت محصولات معدنی و فلزات اساسی در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷
(۲۱ آوریل تا ۲۱ می ۲۰۱۸)^۱

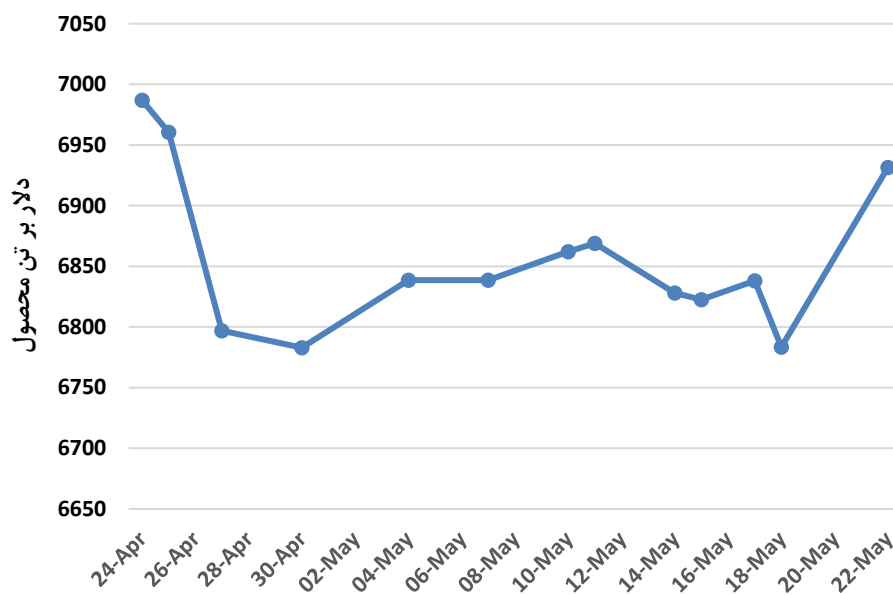
نمودار ۹. روند تغییرات قیمت زغال سنگ کک‌شو (Coking Coal Premium Hard CFR China) در اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۷

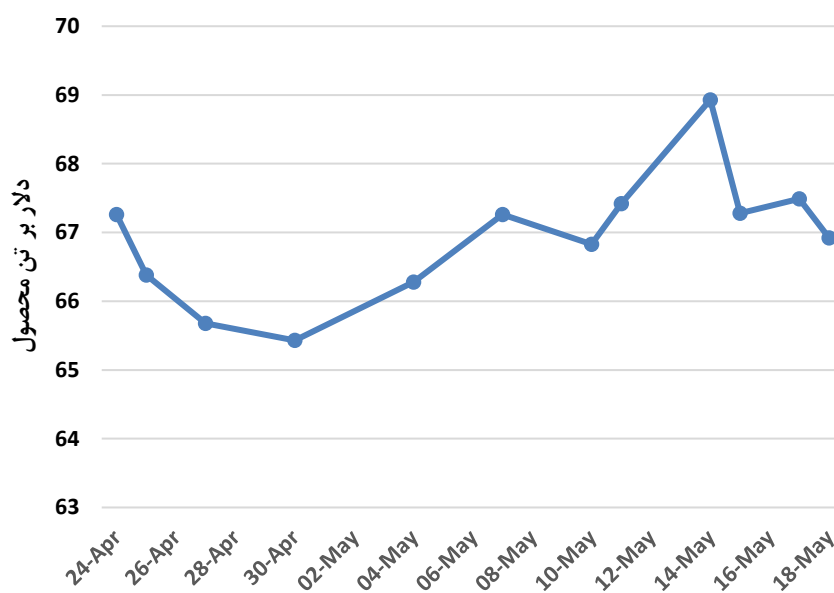
1. Alumina FOB Australia, Aluminium LME Official Daily, Coking Coal Premium Hard CFR China, Zinc LME Official Daily, Lead LME Official Daily, Copper LME Official Daily

نمودار ۱۰. تغییرات قیمت مس در اردیبهشت ماه ۱۳۹۷ در بازار بورس فلزات لندن (LME)

نمودار ۱۱. نمودار تغییرات قیمت سنگ آهن عیار ۶۲ درصد بنادر چین در بازه زمانی اردیبهشت ماه ۱۳۹۷

– خردادماه ۱۳۹۷ (۲۲ می تا ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸)

- در ۲۲ می ۲۰۱۸، آلومینا در بنادر استرالیا روند کاهشی را طی کرد که این امر به دلیل کاهش فشار تحریم به شرکت روسال و افت نسبی قیمت آلومینیم بوده است. قیمت آلومینا با ۱۴ درصد کاهش به ۴۷۸/۸ دلار بر تن رسید.
- در ۲۴ می، اعضای هیئت مدیره شرکت روسال به همراه مدیرعامل استعفا دادند و از دولت روسیه درخواست کردند که نسبت به خرید آلومینیم این شرکت اقدام کند.
- انجمن جهانی فولاد در ماه می، گزارشی از روند تولید فولاد دنیا را برای ماه آوریل منتشر کرد. براساس این گزارش، تولید فولاد ایران رشد ۱۲/۴ درصدی را در اردیبهشت‌ماه تجربه کرده است. ترکیه، افت تولید ۳/۱ درصدی، چین رشد ۴/۸ درصدی و روسیه افت ۱۵/۳ درصدی داشته است. همچنین فولاد دنیا در ماه آوریل رشد تولید ۳/۳ درصدی را داشته است. ایران در ماه آوریل ۲/۲۴ میلیون تن آهن اسفنجی تولید کرد که رشد ۴۳ درصدی نسبت به زمان مشابه سال قبل داشت. تولید ماهیانه آهن اسفنجی ایران با هند تنها ۲۰۰ هزار تن فاصله دارد.
- آمریکا برنامه اعمال تعرفه بر روی فولاد و آلومینیم اروپا، کانادا و مکزیک را از ۳۱ می اعمال کرد و این امر یکی از دلایل جاری شدن محصولات تولید شده در این کشورها به سمت سایر کشورها شد.
- در ماه می نیز فولاد و محصولات و مواد مرتبط با زنجیره ارزش فولاد روند افزایشی داشت.
- به دلیل عدم توافق میان معدن کاران در شیلی با کارفرما در خصوص حقوق و دستمزد احتمال اعتصاب و افزایش قیمت مس وجود داشت همین امر موجب افزایش قیمت مس تا ۰/۴ درصد شد.
- در ۵ ژوئن ۲۰۱۸، به دلیل تعطیلی واحدهای سرب در چین براساس نگرانی‌های زیست‌محیطی، تولید و عرضه سرب کاهش یافت و قیمت سرب روند صعودی گرفت و به ۲۵۲۶ دلار بر تن رسید.
- در اوایل ژوئن ۲۰۱۸ به دلیل کاهش موجودی انبارهای مس دنیا، قیمت مس افزایشی ۰/۳ درصدی داشت و به بالای ۷۰۰۰ دلار بر تن رسید. همچنین در هفته منتهی به ۸ ژوئن ۲۰۱۸، مس با جهش ۵ درصدی به ۷۳۳۲ دلار در هر تن معامله شد و در ادامه با اندکی تعدیل به ۷۳۰۵ دلار رسید. در هفته‌های منتهی به ۱۱ ژوئن ۲۰۱۸، به دلیل اعلام برخی خبرهای خوب در خصوص توافق معدن کاران مس شیلی با کارفرما قیمت مس تا حدود یک درصد افت داشت.
- در ژوئن ۲۰۱۸ بازار شاهد رشد قیمت زغال سنگ بود که با رشد ۳۵ درصدی به بالاترین میزان خود در سال ۲۰۱۸ رسید. یکی از مواردی که بازار را تحت تأثیر قرار داد و موجب ایجاد نگرانی شد تصمیم شورای رقابت راه آهن استرالیا بود که میزان درآمد یک شرکت بزرگ راه آهن را برای افزایش رقابت و فرصت به بخش خصوصی محدود کرد و پیش‌بینی شد که این محدودیت ممکن است حمل‌ونقل

۲۰ میلیون تن زغال سنگ را در ابهام فرو برد. قیمت زغال سنگ کک شو در بنادر استرالیا در ۱۲ ژوئن ۲۰۱۸ به عدد ۲۰۴ دلار بر تن رسید.

• در هفته منتهی به ۱۳ ژوئن ۲۰۱۸، اقدامات دولت چین در خصوص تشدید بازرسی‌های زیست‌محیطی با هدف مدیریت آلودگی شهرها اختلاف قیمت سنگ آهن پرعیار با سایر عیارهای سنگ آهن را افزایش داد، به طوری که سنگ آهن ۶۵ درصد به قیمت ۸۸/۵ دلار بر تن و سنگ آهن ۶۲ درصد به قیمت ۶۷/۰۲ دلار بر تن رسید. محدودیت‌های زیست‌محیطی میزان تقاضا و مصرف سنگ درشت‌دانه پرعیار را افزایش می‌دهد.

• در ژوئن ۲۰۱۸، گزارش انجمن بین‌المللی فولاد در خصوص وضع محدودیت‌های زیست‌محیطی برای صنایع فولاد چین منتشر شد. در این گزارش اشاره شده است که تا سال ۲۰۲۰، ۴۸۰ میلیون تن ظرفیت فولاد چین باید دارای شاخص آلاینده‌گی کمتر از حد استاندارد باشد که تا سال ۲۰۲۲ این ظرفیت به ۵۸۰ و تا سال ۲۰۲۵ به تمامی ظرفیت فولادسازی چین تسری پیدا خواهد کرد. همچنین به مسئله بازیابی گاز و استفاده از سنگ آهن و زغال سنگ با گوگرد پایین اشاره شده است. انتقال ۸۰ درصد سنگ آهن نیز باید با نوارنقاله، خطوط لوله و راه آهن صورت بپذیرد تا آلودگی کاهش یابد. همچنین واحدهای کوره بلند با ظرفیت کم تعطیل خواهند شد. واحدهایی که دستورالعمل‌های زیست‌محیطی را رعایت کنند مشمول معافیت‌های مالیاتی می‌شوند.

• در ۱۴ ژوئن ۲۰۱۸، براساس ملاحظات زیست‌محیطی، دولت چین دستور محدودیت تولید کارخانه‌های آگلومره و گندله را در ناحیه تانگشان چین صادر نمود که موجب افزایش قیمت گندله و سنگ آهن شد.

• در ۱۵ ژوئن ۲۰۱۸ دولت آمریکا مجدداً بر محصولات وارداتی از چین تعرفه اعمال کرد که دولت چین نیز در پاسخ به این حرکت گفت که تعرفه‌های تلافی جویانه اعمال خواهد کرد.

• در هفته منتهی به ۱۵ ژوئن، مس و آلومینیم موجود در انبارها روند کاهشی به خود گرفت که ناشی از تحریم شرکت روسال و کاهش عرضه مس بوده است که انتظار رشد قیمت این فلزات ایجاد شد.

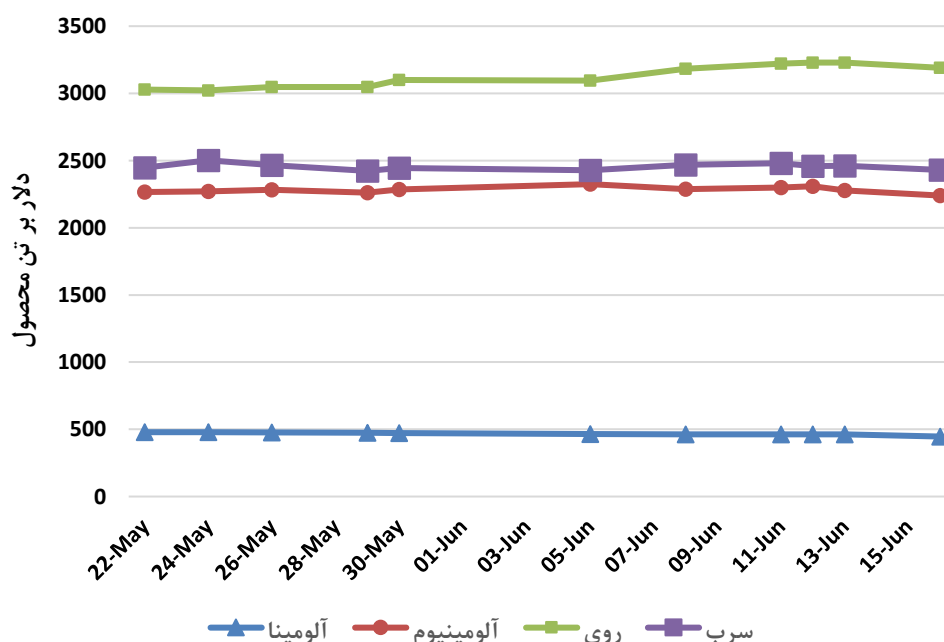
• در ۱۶ ژوئن، فولاد در صدر رشد قیمت مربوط به مواد معدنی و فلزات قرار گرفت که به تبع آن قیمت سایر مواد زنجیره ارزش فولاد نیز افزایش را تجربه کرد.

• در ۲۰ ژوئن ۲۰۱۸، گروه مطالعات بین‌المللی ICSG گزارش سه ماهه اول ۲۰۱۸ خود را منتشر نمود. براساس این گزارش به دلیل رشد تولید مس کاتد در سه ماهه اول سال ۲۰۱۸، انتظار عرضه مازاد ۴۰ هزار تنی مس کاتد وجود دارد که در سال ۲۰۱۹ با کسری ۳۳۰ هزار تنی مس کاتد مواجه خواهیم بود.

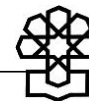
• در اواخر ژوئن ۲۰۱۸ (اواخر خردادماه ۱۳۹۷) انجمن بین‌المللی فولاد گزارش خود را منتشر کرد و وضعیت تولید فولاد در دنیا را برای ماه می ۲۰۱۸ مورد بررسی قرار داد. براساس این گزارش چین با رشد ۸/۹ درصدی در ماه می، ۸۱/۱ میلیون تن فولاد تولید کرده است. هند نیز رشد فوق‌العاده ۹/۸ درصدی داشته و در مجموع سال ۲۰۱۸ تا این تاریخ ۴۴/۴ میلیون تن فولاد تولید کرده است. ایران نیز در ماه می رشد ۱۲/۴ درصدی در تولید فولاد داشته است. تولید ترکیه ۰/۵ درصد افزایش یافته و تولید برزیل به دلیل اعتصاب کامیون‌داران نزولی بوده است. همچنین روند رشد فولاد آمریکا به دلیل اعمال تعرفه بر واردات فولاد مثبت بوده است. ایران در ماه می ۲۰۱۸، ۲/۳۱ میلیون تن آهن اسفنجی تولید کرده است که بعد از هند در رتبه دوم قرار گرفت.

• در اواخر ژوئن ۲۰۱۸ به دلیل افزایش موجودی زغال‌سنگ در انبارهای چین و همچنین مذاکرات انجام شده در شرکت راه‌آهن استرالیا برای جلوگیری از اعمال محدودیت، قیمت زغال‌سنگ روند کاهشی به خود گرفت و در تاریخ ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸ به عدد ۱۹۹/۷۳ دلار بر تن کاهش یافت. نمودارهای زیر روند تحولات قیمتی و موجودی انبارها را برای محصولات معدنی و فلزی مهم در دنیا خردادماه ۱۳۹۷ (۲۲ می تا ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸) را نشان می‌دهد.

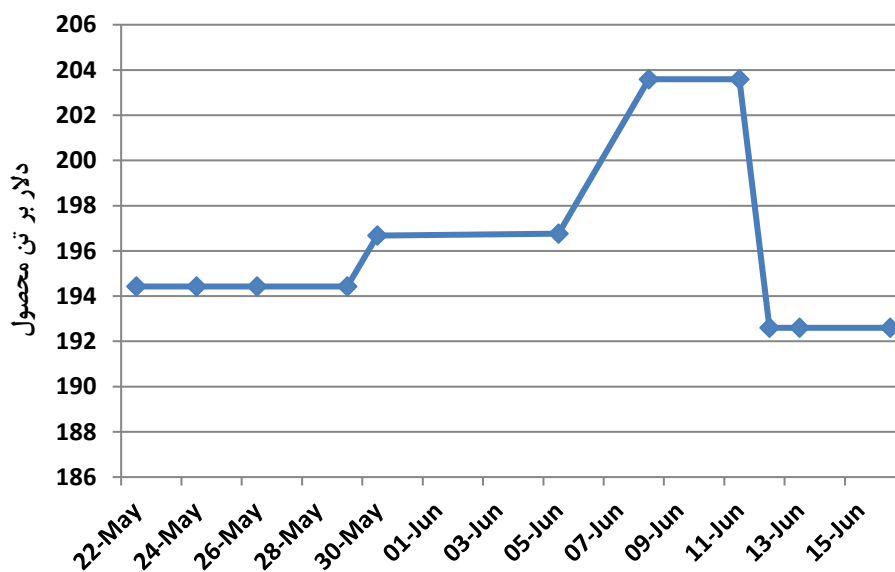
نمودار ۱۲. تغییرات قیمت محصولات معدنی و فلزات اساسی در خردادماه ۱۳۹۷
(۲۲ می تا ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸)^۱

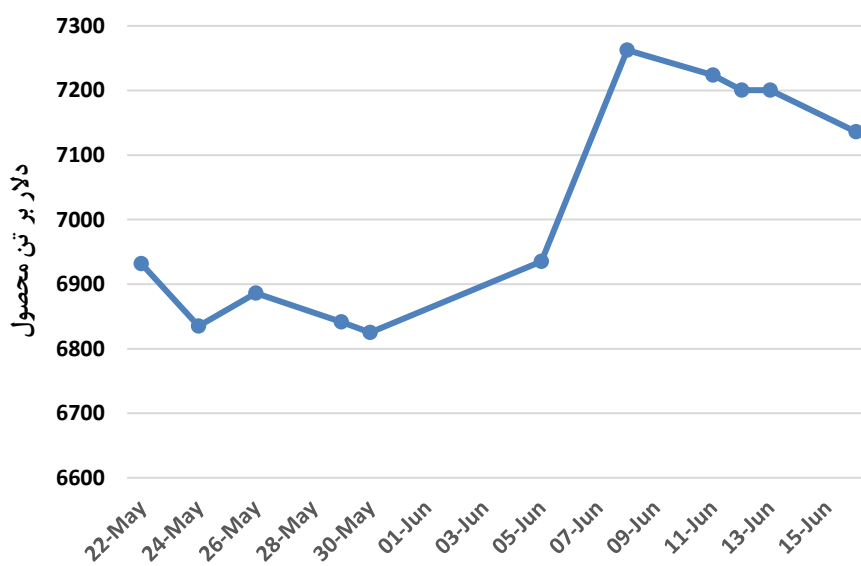
1. Alumina FOB Australia, Aluminium LME Official Daily, Coking Coal Premium Hard CFR China, Zinc LME Official Daily, Lead LME Official Daily, Copper LME Official Daily

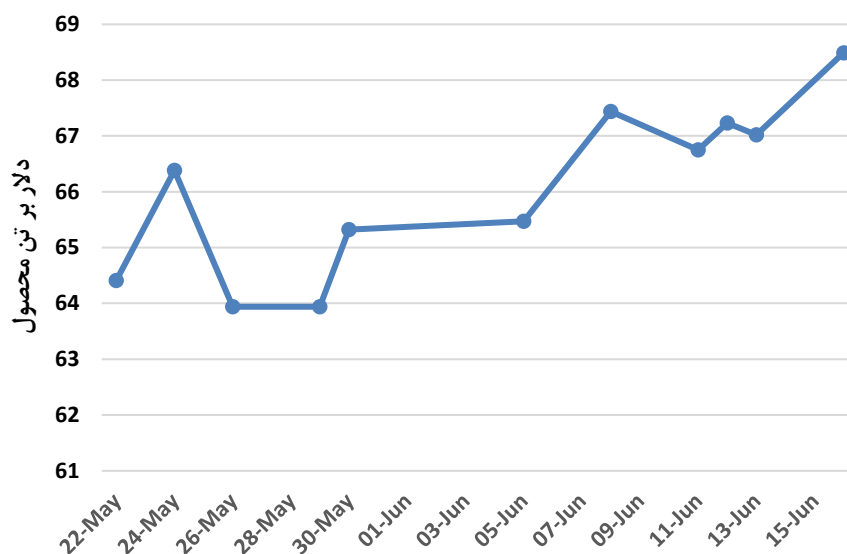
نمودار ۱۳. روند تغییرات قیمت زغال سنگ کک شو
 (Coking Coal Premium Hard CFR China) در خرداد ۹۷

نمودار ۱۴. تغییرات قیمت مس در خردادماه ۱۳۹۷ در بازار بورس فلزات لندن (LME)

نمودار ۱۵. نمودار تغییرات قیمت سنگ آهن عیار ۶۲ درصد بنادر چین
در بازه زمانی خردادماه ۱۳۹۷

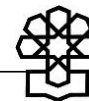
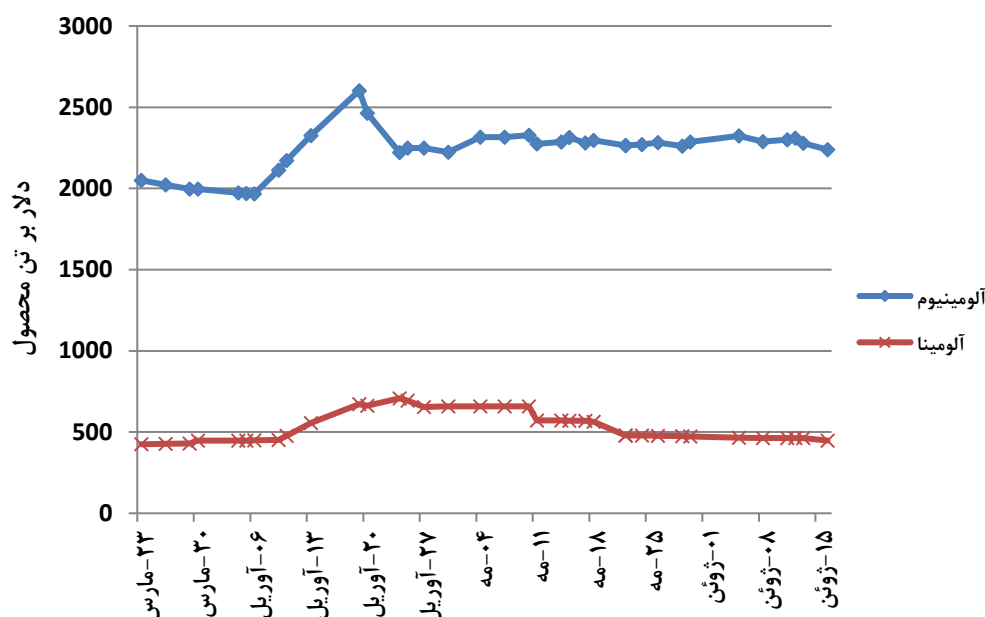

در بازه زمانی خردادماه ۱۳۹۷ (۲۲ می تا ۲۱ ژوئن ۲۰۱۸) در تحولات بازار جهانی معادن و صنایع معدنی، قیمت فولاد و محصولات مرتبط با زنجیره ارزش فولاد دچار نوسان بودند. همچنین کاهش موجودی انبارها برای فلزاتی مانند مس، روی و آلومینیم موجب افزایش در قیمت این فلزات شد. قیمت مس در مقایسه با سایر فلزات و زغال سنگ کک‌شو در میان مواد معدنی از رشد قابل توجهی برخوردار بود.

۳. جمع‌بندی تحولات داخلی و بین‌المللی سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در بخش معادن و صنایع معدنی

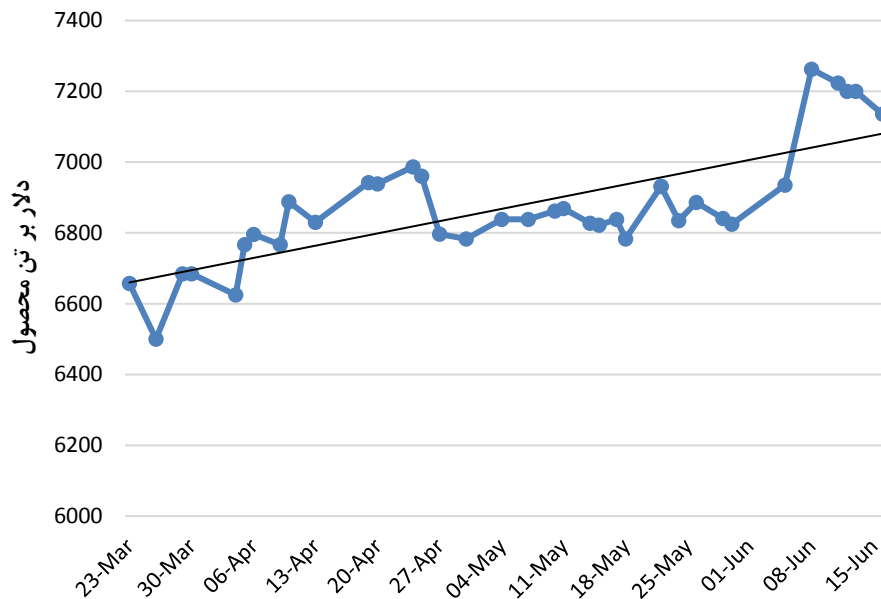
۳-۱. تحولات بین‌المللی بازار محصولات معدنی و فلزات اساسی

در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ عوامل متعددی بر بازار جهانی محصولات معدنی و فلزات اساسی اثرگذار بودند که از مهمترین این عوامل می‌توان به جنگ تجاری ایجاد شده توسط ایالات متحده آمریکا و وضع تعرفه بر کالاهای وارداتی از چین، اروپا، کانادا و مکزیک، اعمال تحریم‌های ایالات متحده آمریکا بر روسیه و شرکت‌های روسی از جمله شرکت آلومینیم روسال به‌عنوان دومین تولیدکننده آلومینیم جهان، خروج ایالات متحده آمریکا از برجام، اعتصاب معدن کاران مس در شیلی، رشد تقاضای چین برای فولاد و کاهش موجودی انبارها و همچنین وضع سیاست‌های زیست‌محیطی توسط دولت چین به‌منظور کاهش آلاینده‌های صنایع فولاد و تأثیر آن بر قیمت زنجیره ارزش فولاد اشاره کرد. نمودارهای زیر روند تغییرات قیمتی محصولات معدنی و فلزات اساسی را در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در دنیا نشان می‌دهند.

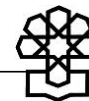
نمودار ۱۶. روند تغییرات قیمت آلومینیم و آلومینا در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ در دنیا^۱

تحریم شرکت آلومینیم روسال توسط ایالات متحده آمریکا و همچنین بارش‌های سیل آسا در برزیل دو عامل مهم در تغییرات قیمت آلومینیم و ماده اولیه اصلی آن یعنی آلومینا بوده است. آلومینیم جهش قیمتی قابل توجهی را در سال ۲۰۱۸ شاهد بوده است و پس از اعلام خبر کاهش تحریم‌های آمریکا در خصوص شرکت روسال به عنوان دومین تولیدکننده بزرگ آلومینیم دنیا، قیمت‌ها تا حدی تعدیل شد که البته بازار در این زمینه دچار سردرگمی بوده است. روند موجودی انبارهای LME و شانگهای نیز عمدتاً روندی کاهشی بوده است.

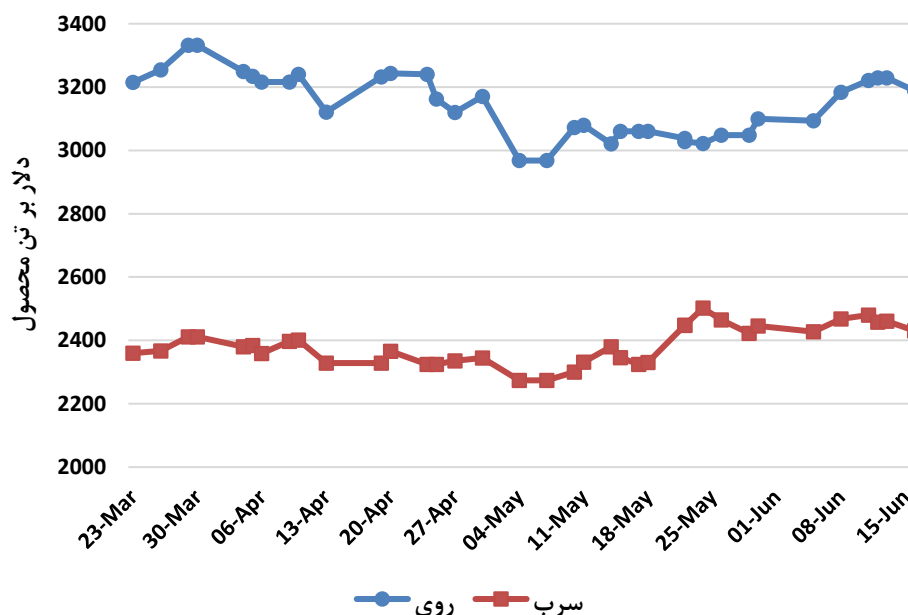
نمودار ۱۷. روند تغییرات قیمت مس در بازار بورس لندن (LME) در سه ماهه اول ۱۳۹۷

فلز مس نیز در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ روند رو به رشدی را طی کرده است که عمدتاً به دلیل کاهش عرضه و افزایش تقاضا و خبرهای مربوط به اعتصاب معدن کاران شیلی بوده است. در کل پیش‌بینی می‌شود در خصوص فلز مس در سال‌های آینده تقاضا از عرضه پیشی گرفته و احتمال رشد قیمت بالاست و یکی از حوزه‌های جذاب برای سرمایه‌گذاری است. سرب و روی نیز در سه ماهه نخست سال ۱۳۹۷ روند رو به رشدی را تجربه کردند که عمدتاً به دلیل افزایش تقاضا به‌ویژه در چین و همچنین کاهش موجودی انبارها بوده است. پیش‌بینی می‌شود پس از راه‌اندازی ظرفیت‌های جدید تولید روی در دنیا در سال آینده شاهد افت قیمت این فلز باشیم.

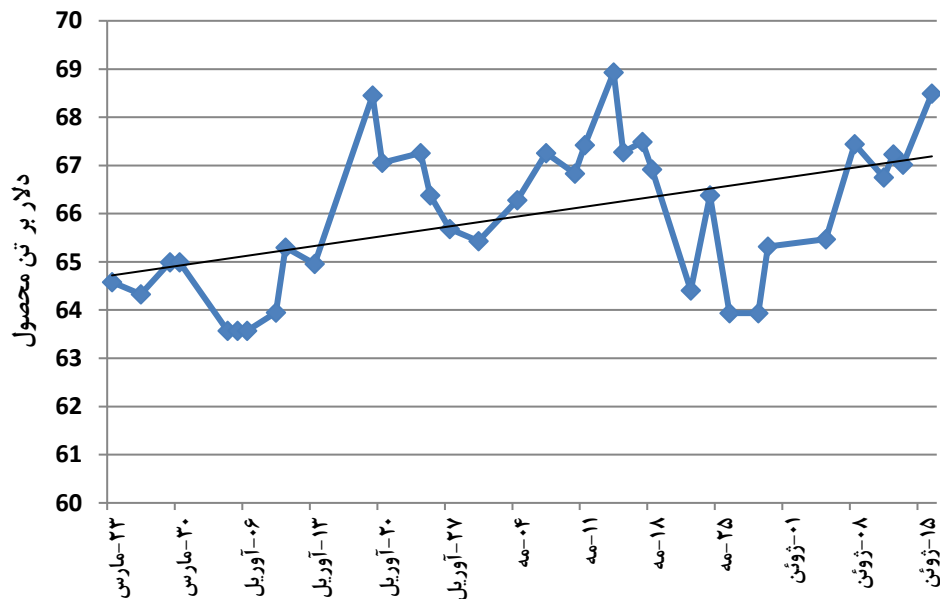

نمودار ۱۸. روند تغییرات قیمت سرب و روی در بازار بورس لندن (LME) در سه ماهه اول ۱۳۹۷

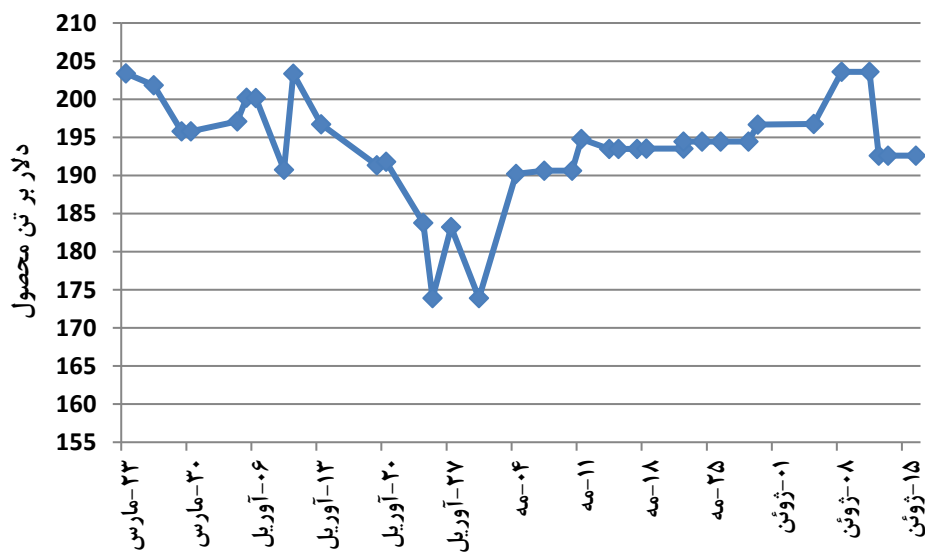

قیمت محصولات درگیر در زنجیره فولاد نیز در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ عمدتاً روند رو به رشدی را تجربه نمودند. به دلیل رشد تقاضا در چین (آغاز فصل ساخت و ساز)، سیاست‌های دولت چین در حذف مازاد ظرفیت فولادسازان، سیاست‌های بازرسی و کنترل زیست‌محیطی بر روی واحدهای فولادسازی، گندله و آگلومره و همچنین کک‌سازی و تصمیم شورای رقابت راه‌آهن استرالیا در خصوص وضع محدودیت در حمل و نقل زغال سنگ برای یکی از شرکت‌های بزرگ، موجب کاهش موجودی انبارهای چین و افزایش قیمت محصولات زنجیره ارزش فولاد شد. در نمودارهای زیر روند تغییرات قیمت فولاد، زغال سنگ کک‌شو و سنگ آهن گرید ۶۲ درصد بنادر چین در بازه زمانی سه ماهه اول سال ۱۳۹۷ نشان داده شده‌اند. روند تغییرات قیمت فولاد - شاخص قیمت منطقه‌ای کشورهای CIS و شاخص قیمت منطقه‌ای بندر جبل علی امارات نیز در آمده برای بازه زمانی سال ۲۰۱۷ و نیمه اول ۲۰۱۸ آمده است.

نمودار ۱۹. نمودار تغییرات قیمت سنگ آهن عیار ۶۲ درصد بنادر چین در سه ماهه اول ۱۳۹۷

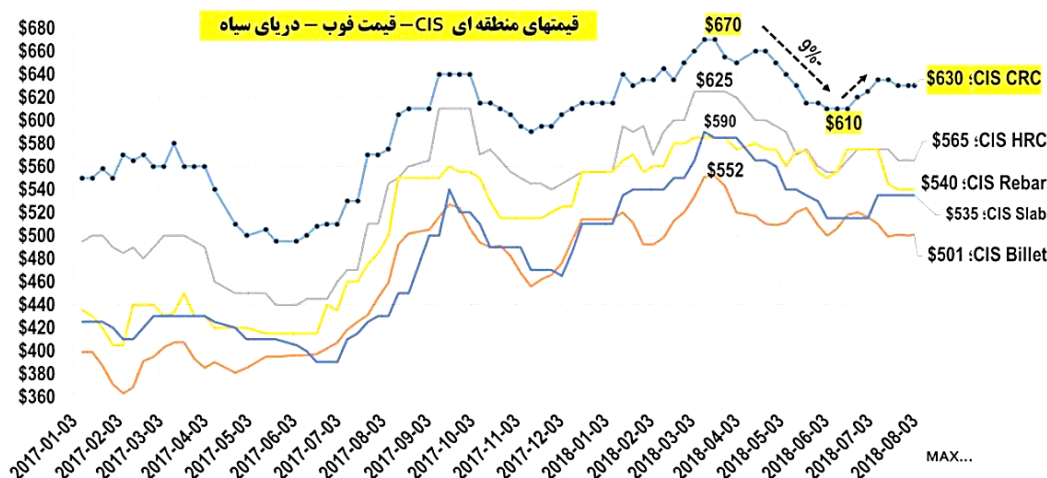

نمودار ۲۰. روند تغییرات قیمت زغال سنگ کک شو (Coking Coal Premium Hard CFR China) در سه ماهه اول ۱۳۹۷

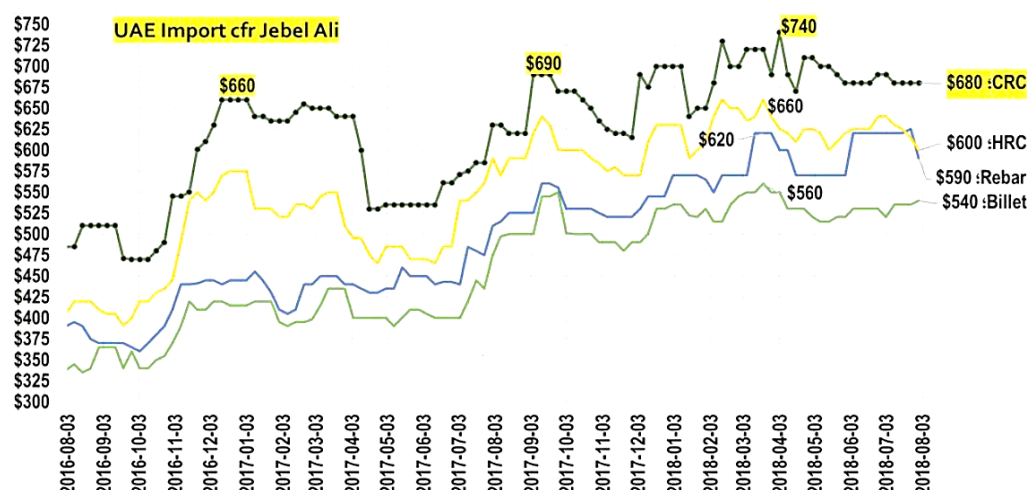

نمودار ۲۱. روند تغییرات قیمت فولاد - شاخص قیمت منطقه‌ای کشورهای CIS

نمودار ۲۲. روند تغییرات قیمت فولاد - شاخص قیمت منطقه‌ای بندر جبل علی امارات

۳-۲. تحولات داخلی در حوزه معادن و صنایع معدنی کشور

در حوزه معادن و صنایع معدنی کشور در سه ماهه اول سال ۱۳۹۷، افزایش قیمت ارز و سیاست‌های ارزی دولت در فروردین‌ماه ۱۳۹۷ یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر بازار محصولات معدنی و فلزی کشور بود. با این همه تولید محصولات معدنی و فلزات در سه ماهه ابتدایی سال جاری عموماً با رشد مواجه بوده است و به تبع آن صادرات این محصولات نیز روند افزایشی نسبت به سال گذشته تجربه کرد به طوری که فقط در حوزه صادرات فولاد، بیش از ۶۰ درصد رشد ارزشی و ۳۰ درصد رشد وزنی در سه ماهه ابتدایی سال رخ داد. التهابات داخلی و ناپایداری اقتصادی در کشور موجب شد تا قیمت‌ها روند صعودی به خود بگیرند و تولیدکنندگان به دلیل تعیین دستوری قیمت پایه محصولات فلزی در بورس کالا تمایلی به عرضه تولیدات خود در بورس نداشته باشند و بیشتر در بازار آزاد و با قیمت‌های بالاتر به فروش برسانند و یا صادر نمایند که این مسئله موجب ایجاد فساد و رونق واسطه‌گری شد.

اعلام خروج ایالات متحده آمریکا از برجام و بازگشت تحریم‌ها در دو دوره زمانی ۱۵ مردادماه و ۱۳ آبان‌ماه ۱۳۹۷، نیز یکی دیگر از عوامل مؤثر بر حوزه معادن و صنایع معدنی ایران است که تأمین مواد اولیه و مصرفی، تجهیزات و ماشین‌آلات و همچنین بازارهای صادراتی محصولات معدنی و فلزی را تهدید می‌کند. از طرفی سیاست‌های دولت مبنی بر قیمتگذاری فلزات در بورس کالا و جلوگیری از کشف قیمت بر مبنای عرضه و تقاضا موجب ایجاد التهاب در بازار، واسطه‌گری و افزایش قیمت محصولات معدنی و فلزی شد. تولیدکنندگان برای عمل به تعهدات خود در کوتاه‌مدت و میان‌مدت باید شرایطی پایدار داشته باشند که به دلیل تغییر سیاست‌ها و ابلاغ دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های مقطعی فضای کسب‌وکار دچار اختلال شده و دست تولیدکنندگان در عمل به تعهداتشان به‌ویژه در حوزه صادرات که ممکن است در دوران تحریم دچار چالش شود، بسته می‌شود. از طرفی به منظور کنترل بازار داخل و جلوگیری از ایجاد کمبود محصولات فلزی و معدنی در کشور، اعمال سیاست‌های دستوری نتیجه‌ای جز دو نرخ شدن قیمت‌ها و افزایش آنها نداشته است. به نظر می‌رسد تعامل میان سیاستگذاران حوزه معادن و صنایع معدنی با تولیدکنندگان مناسب نبوده است و از بخش تولید در سیاستگذاری‌ها مشورت گرفته نشده است که برای رونق فضای تولید باید در دستور کار مدیران و سیاستگذاران قرار گیرد و نباید با سیاستگذاری مقطعی و دستوری التهاب و ایجاد جو روانی در بازار رخ دهد.

در مجموع، با وجود التهابات بازار که ناشی از سیاست‌های ارزی دولت و اعلام بازگشت تحریم‌ها بود، بهار ۱۳۹۷ برای بخش معادن و صنایع معدنی ایران فصل رشد و رونق تولید و صادرات ارزیابی می‌شود که بسیاری از واحدهای بزرگ تولیدی کشور به‌ویژه در زنجیره ارزش فولاد توانستند تا ضمن رشد تولید، نزدیک به ۱/۵ میلیارد دلار صادرات انجام دهند که مجموع صادرات حوزه معادن بالغ بر ۲/۸ میلیارد دلار بوده است.

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۶۰۲۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: تحولات بین‌المللی و داخلی در بخش معدن و صنایع معدنی در سه‌ماهه
اول سال ۱۳۹۷ (21 March – 21 June 2018)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه معدن و صنایع معدنی)

تهیه و تدوین: بابک بهادری

ناظر علمی: حسین افشین

ویراستار تخصصی: _____

ویراستار ادبی: _____

واژه‌های کلیدی:

۱. معادن
۲. صنایع معدنی
۳. قیمت
۴. بورس کالا
۵. محصولات معدنی
۶. فلزات

تاریخ انتشار: ۱۳۹۷/۰۶/۰۶